

БЕЛАРУСЬ НЕ БУДЗЕ АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ ДАРАГІЯ ЗНЕШНІЯ ПАЗЫКІ І ПРАВОДЗІЦЬ ПРЫВАТЫЗАЦЫЮ ЗА БЯСЦЭНАК

Беларусь не будзе ажыццяўляць дарагія знешнія пазыкі і не будзе праводзіць абвальнай, шокавай прыватызацыі за бясцэнак. Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 18 студзеня заявіў на нарадзе па пытаннях развіцця беларускай эканомікі, паведамліў БЕЛТА ў прэс-службе кіраўніка дзяржавы.

Удзел у мерапрыемстве прынялі члены ўрада, кіраўніцтва Адміністрацыі Прэзідэнта, Нацыянальнага банка.

Беларусь уступае ў вельмі адказны перыяд развіцця — першы год новай п'яцігодкі. Ён павінен стаць упэўненым стартап, які ў многім прадвызначае, якім чынам будуць вырашацца задачы, пастаўленыя на IV Усебеларускім народным сходзе.

«У нас яшчэ наперадзе сур'ёзная размова з пастаноўкай задач кожнаму члену Савета Міністраў, але ўжо сёння, у пачатку года, я хацеў бы пачуць канцэптуальныя падыходы ўрада па пераадоленні тых праблем, якія накапіліся ў эканоміцы нашай краіны», — сказаў Аляксандр Лукашэнка, адкрываючы нараду.

Прэзідэнт нагадаў, што Беларусь прыняла да рэалізацыі маштабныя стратэгіі тэхналагічнага развіцця, нарошчвання транзітнага, энергетычнага патэнцыялу, усебадымнай інфарматызацыі, стымулявання дэзэлавой актыўнасці (Дырэктыва № 4), зацвердзілі прагнозы на бягучы год і асноўныя палажэнні праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця.

«Больш ніякіх канцэптуальных распрацовак у эканоміцы і ніякіх канкрэтных праграм і планаў на ўзроўні Прэзідэнта не павіна быць. Усё, што ад Прэзідэнта патрэбна, ён зрабіў (не без дапамогі ўрада і былога кіраўніка НАН і цяперашняга прэм'ер-міністра Міхаіла Мясніковіча, які больш чым хто-небудзь прыклаў намаганні да распрацоўкі бягучых планаў і стратэгіі). Якія яшчэ ўзгаднены патрэбны на ўзроўні Прэзідэнта? Я лічу, ніякіх. Ёсць грошы, расходуецца іх. Беражліва, эканомна, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — І памятайце, што ўсё, што мы робім, мы робім толькі для людзей».

Разам з тым Прэзідэнт падрабозна спыніўся на ключавых пытаннях развіцця краіны на сярэднетэрміновую перспектыву, адзначаўшы, што галоўнае — людзі, дынаміка развіцця краіны.

«Жыць трэба па сродках. Ніякіх друкаваных грошай, пазык. Хопіць. Таму ніякіх знешніх пазык пад вялікія працэнты быць не павіна. З гэтым трэба расцэнаваць. Гэта правільны падыход, ён не падлягае якому-небудзь аспрэчванню», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка закрануў і тэму прыватызацыі ў Беларусі. Прэзідэнт паведаміў, што сёння існуе шалёны попыт на асобныя беларускія прадпрыемствы. «За гэта мы можам атрымаць \$25-30 млрд. А калі прадым гэтыя \$30 млрд, тады што прадаваць будзем? І што мы ад гэтага атрымаем?» — дадаў Аляксандр Лукашэнка.

У сувязі з гэтым Аляксандр Лукашэнка заклікаў: «Не спяшаюцца прадаваць. Узнікае эканоміка, ва ўсім свеце ідзе рост, вырастае кошт актываў, вырастае кошт прадпрыемстваў, тады мы паглядзім, што прадаваць і за колькі».

«Мы прапанавалі, і гэта ўжо не сакрат, «Беларуськалі»». Мы сказалі, што больш за 25 працэнтаў мы не прададзім. Мы назвалі цану, якая сёння расце. Жадаючы за такую цану купіць няшмат, але яны ёсць. Хочучы — няхай купляюць, не — меншай цане не будзе», — сказаў Прэзідэнт.

«Мы назвалі цану ўсім прадпрыемстваў. Няхай нсуць грошы і купляюць. Ніхто бясplatна не аддасць», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. «Калі нехта спадзяецца, што тут будзе абвальная, шокавая і за бясцэнак прыватызацыя, то гэтага не будзе ў краіне», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што ён не прылічыў таго, каб сёння прадаць, а заўтра думаць, як жыць. «За кошт назапашанага пакаленнямі доўга не пражывеш. Таму не спяшаюцца», — перасцярог Прэзідэнт.

Яшчэ адной тэмай нарады стала работа жыллёва-камунальнай гаспадаркі ў краіне. Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў ад урада не павяшчаць кошт жыллёва-камунальных паслуг у Беларусі больш як на \$5 у год. Звартаючыся да членаў урада, якія прысутнічалі на пасяджэнні, Прэзідэнт сказаў: «Калі вы бачыце, што дзесьці нам трэба пасунуць, а ж да непалупляных камунальных паслуг, то адпаведныя рашэнні могуць быць прыняты, але ў вас ёсць \$5».

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што наша насельніцтва плаціць за паслугі ЖКГ значна менш, чым у краінах ЕС. «Дык гэта добра для нас. Калі дзесьці стратна працуе нейкае прадпрыемства, калі ласка, разглядаецца, але рабіце гэта акуратна, не крыўдзіце людзей», — сказаў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы запатрабаваў: «Не прыходзіце да мяне ні з якімі кубамі прапановаў, пакуль я не буду бачыць, колькі каштуе адзін кубаметр вады, адзін кубаметр газу, адзін кВт.гадз электраэнергіі, кошт вывазу 1 т смецця і г.д.». «Калі я буду бачыць рэальную цану, дзе «жырок» будзе зняты з камунгазавы, з электрабеспячальных арганізацый, газабеспячальных арганізацый, тады я скажу сваё рашэнне», — дадаў ён.

Паводле яго слоў, сёння энергетыкі і газавікі не самыя бедныя людзі, а іх шыкоўнае жыццё — адзін з раздзелу сабекошту, які прапануецца плаціць насельніцтву і прадпрыемствам. «Дык давайце паглядзім, можа дзе-небудзь трэба падціснуцца», — прапанаваў Аляксандр Лукашэнка. — У нас мора аб'ектаў, якія мы можам не будаваць сёння, можам пакачаць».

Прэзідэнт адзначыў, што ён з'яўляецца прыхільнікам жорсткай эканоміі, таму што яна дзейнічае па аб'ектыўных законах. «Мы на нейкі перыяд можам пераключыць гаіку, але пасля яе дзевяццацца адлускаў, нікуды не дзвенешся. Эканоміка павіна быць заснавана на нармальнай, сумленнай інфармацыі. І з гэтага трэба зыходзіць. І ціснуць на людзей нельга», — заявіў Аляксандр Лукашэнка і адзначыў, што насельніцтву ў гэтай сітуацыі трэба падставіць плячо. «Мы павіны быць такімі, каб людзі нас не напранулі і не паказалі на нас пальцамі», — падкрэсліў ён.

Аляксандр Лукашэнка разлічвае, што назначаныя нядаўна на пасаду прэм'ер-міністра Беларусі Міхаіл Мясніковіч паспяхова вырашыць гэтыя задачы. «Цяперашні прэм'ер-міністр некалі ў маладосці займаў гэтыя пільнічкі, і ён ведае структуру сабекошту вады, газу. Ды і віцэ-прэм'ер Анатоль Калінін добра ведае, адкуль бярацца вада і колькі гэта каштуе», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Першаму намесніку старшыні КДК Леаніду Афімаву, памочніку Прэзідэнта Сяргею Ткачову і намесніку кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Андрэю Кабковічу даражана падрыхтаваць структуру сабекошту паслуг ЖКГ у Беларусі. «Я павінен ведаць, дзе там безгаспадарчасць. Чаму насельніцтва павіна несяці раскоды за старты вады, ціпна? Мы нямаю грошай туды накіроўваем. Я павінен іх быць, і воль тады я раю ўраду прымаць рашэнні, але ў рамках гэтых \$5», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

ІНАЎГАУРАЦЫЯ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ БУДЗЕ ТРАНСЛЯВАЦА ў ПРАМЫМ ЭФІРЫ ПА БЕЛАРУСКИМ ТЭЛЕБАЧАННІ

Інаўгурацыя Прэзідэнта Беларусі будзе транслявацца ў прамым эфіры па беларускім тэлебачанні. Аб гэтым паведаміў карэспандэнт БЕЛТА кіраўнік прэс-службы кіраўніка дзяржавы Павел Ляўкі.

Ён таксама адзначыў, што афіцыйная дата інаўгурацыі будзе названа крыху пазней.

Як раней паведамлялася, згодна з заканадаўствам, інаўгурацыя павіна адбыцца на працягу двух месяцаў пасля правядзення выбараў Прэзідэнта, гэта значыць не пазней за 19 лютага 2011 года.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

КІТАЙ АПЯРЭДЗІЎ СУСВЕТНЫ БАНК ПА КРЭДЫТАХ ЗАМЕЖНЫМ ДЗЯРЖАВАМ

Кітай у папярэднія два гады выдаў дзяржавам, якія развіваюцца, больш крэдытаў, чым Сусветны банк.

Паводле падлікаў The Financial Times, два кітайскія дзяржбанкі China Development Bank і China Export-Import Bank выдалі пазык за мяжой у 2009 і 2010 гадах на 110 мільярдаў долараў. Для параўнання, Сусветны банк выдаў з сярэдзіны 2008-га па сярэдзіну 2010 года толькі 100,3 мільярдаў долараў. Сусветны банк цяпер спрабуе знайсці спосабы капіталаўтварэння з Кітаем для таго, каб пазбегнуць канкурэнтнай барацьбы за выданне пазык. Цікава, што яшчэ ў нядаўнім мінулым сама КНР была адным з найбуйнейшых атрымальнікаў дапамогі ад СБ. Цяпер у канкурэнтнай барацьбе Кітай перамагвае СБ, бо звычайна прадастаўляе сваім пазычальнікам лепшыя ўмовы крэдытавання.

СЯМ'Я ЗАГІНУЛАГА ПРЭЗІДЭНТА ПОЛЬШЧЫ ВІНАВАЦЫІ МАСКВУ ў АРГАНІЗАЦЫІ АВІЯКАТАСТРОФЫ

Сям'я Леха Качыньскага, прэзідэнта Польшчы, які 10 красавіка 2010 года загінуў у авіякатастрофе пад Смаленскам, лічыць, што гэта трагічнае здарэнне было падстроена Масквой. Канчаткова справаздача МАК аб прычынах крушэння не толькі не пераканала сявакоў Качыньскага ў тым, што ў аварыі вінаваты польскія пілотаў, але нават умацавала іх антырасійскую пазіцыю.

ISSN 1990 - 763X

ЗВЯЗДА 19

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Традыцыйнае акунанне ў дзень праваслаўнага Вадохрышчца ў Старадарожскім раёне.

«КШЧЭННЕ» ПА-СТАРАДАРОЖСКУ

Патрыярх Кірыл заклікаў не ставіцца да купання на Хрышчэнне як да народнага звычаю

«Многія людзі на працягу сутак з 18 на 19 студзеня ідуць на натуральныя іардані, на вадаёмы, дзе асячалася вада, каб з глыбокай пашанай гэтую ваду пацернуць і нават акунацца ў яе. Усё больш і больш людзей трымаюцца гэтага набожнага звычаю. Але, каб будзеце уваходзіць у іарданскія вады, памятайце, што гэта не забава, не народны звычай, не частка нашага фальклору, але ўдзел у таістве судакранання да святых», — сказаў патрыярх учора пасля чыну Вялікага асячэння вады ў ніжняй царкве храма Хрыста Збаўцы.

Прадстацель нагадаў, што перад тым, як акунацца ў хрышчэнскую іардань, неабходна тройчы асячыць сябе крыжом, а падчас пагружэння ў ваду маліцца пра сябе і блізкіх, каб Господзь схіліў міласць да вас, ачысціў грахі вашы і ўмацаваў вас на годным шляху жыцця, які вядзе ў Царства Нябеснае».

Беларускія НПЗ забяспечваюць патрэбнасці ўнутранага рынку ў поўным аб'ёме

Пра гэта паведаміла БЕЛТА прэс-сакратар канцэрна «Белнафтахім» Марына КАСЦЮЧЭНКА.

У Маскве працягваюцца перагаворы аб пастаўках нафты на беларускія НПЗ. У перагаворы ўдзельнічае дэлегацыя «Белнафтахіма» на чале са старшынёй канцэрна Валерыем Казаквічам. Аднак заважучы на пытанне карэспандэнта БЕЛТА наконт інфармацыі, што з'явілася ў інтэр-нэт-СМІ, аб прыпыненні паставак дызельнага паліва з Беларусі ў Заходнюю Еўропу, прэс-сакратар адзначыў, што «БНХ ажыццяўляе пастаўку нафтапрадуктаў у штатным рэжыме, выконваюцца ўсе дагаворы, праблем няма».

«Прама-лінія» ШТО РАБІЦЬ, КАЛІ ПАДАЕ ЗРОК?

Нагрузка на вочы ў наш час велізарная. Адсюль і парушэнне зроку. Якія хваробы пагражаюць вамчам, як засцерагчыся ад іх і што рабіць, калі вы пачалі бачыць горш? На гэтыя і іншыя пытанні падчас нашай «прамой лініі» адкажа кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт кафедры афтальмалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Галіна Раманаўна СЯМАК.

«Прамая лінія» з яе ўдзелам абудзецца 21 студзеня, у пятніцу, з 12.00 да 13.30 па тэлефоне 8(017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах 8(017) 287 18 29 і 287 18 36.

«Прама-лінія» ШТО РАБІЦЬ, КАЛІ ПАДАЕ ЗРОК?

Нагрузка на вочы ў наш час велізарная. Адсюль і парушэнне зроку. Якія хваробы пагражаюць вамчам, як засцерагчыся ад іх і што рабіць, калі вы пачалі бачыць горш? На гэтыя і іншыя пытанні падчас нашай «прамой лініі» адкажа кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт кафедры афтальмалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Галіна Раманаўна СЯМАК.

«Прамая лінія» з яе ўдзелам абудзецца 21 студзеня, у пятніцу, з 12.00 да 13.30 па тэлефоне 8(017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах 8(017) 287 18 29 і 287 18 36.

«Прама-лінія» ШТО РАБІЦЬ, КАЛІ ПАДАЕ ЗРОК?

Нагрузка на вочы ў наш час велізарная. Адсюль і парушэнне зроку. Якія хваробы пагражаюць вамчам, як засцерагчыся ад іх і што рабіць, калі вы пачалі бачыць горш? На гэтыя і іншыя пытанні падчас нашай «прамой лініі» адкажа кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт кафедры афтальмалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Галіна Раманаўна СЯМАК.

«Прамая лінія» з яе ўдзелам абудзецца 21 студзеня, у пятніцу, з 12.00 да 13.30 па тэлефоне 8(017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах 8(017) 287 18 29 і 287 18 36.

«Прама-лінія» ШТО РАБІЦЬ, КАЛІ ПАДАЕ ЗРОК?

Нагрузка на вочы ў наш час велізарная. Адсюль і парушэнне зроку. Якія хваробы пагражаюць вамчам, як засцерагчыся ад іх і што рабіць, калі вы пачалі бачыць горш? На гэтыя і іншыя пытанні падчас нашай «прамой лініі» адкажа кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт кафедры афтальмалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Галіна Раманаўна СЯМАК.

«Прамая лінія» з яе ўдзелам абудзецца 21 студзеня, у пятніцу, з 12.00 да 13.30 па тэлефоне 8(017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах 8(017) 287 18 29 і 287 18 36.

МОЎНАЕ ПЫТАННЕ РОДНЫ ЭФІР

Ці ведзяце гаворку пра перспектывы ўжывання беларускай мовы?

— Літаральна на днях я сустракаўся і з новым прэм'ер-міністрам Міхаілам Мясніковічам, і з кіраўніком Адміністрацыі Прэзідэнта Уладзімірам Макеем. Мы з імі размаўляем толькі па-беларуску. Вельмі важна, каб людзі не баліся гаварыць, не какачы, пакуль ім напачатку загадае. Тут такое правіла: каб кожны чалавек разумее, што толькі тады ён будзе грамадзянінам, калі будзе паўсюдна гаварыць па-беларуску. Не трэба навязаваць іншаму чалавеку беларускую мову, але і самому ніколі не трэба ад яе адмаўляцца. І будзе добра. Тым больш што я не сумняваюся: нейкія зрухі будуць. Нядаўна былі ўрачыстасці з нагоды ўручэння прэміі за духоўнае адраджэнне. На гэтым мерапрыемстве я быў, яно ў асноўным ішло па-беларуску. Вядоўчы былі беларускамоўныя, палова нумароў, а можа і больш, выконваліся па-беларуску. І прэміі давалі нашым фальклорным ансамблям, напрыклад, «Церніцы», якая па-беларуску співае. Ёсць нейкія зрухі. Каб сказаць, што яны надыта з'явілі, то гэта не зусім так. Але я спадзяюся на новага міністра адукацыі.

— З ім сустрэчы ў вас не было?

— Пакуль не было. Але мы таксама з ім знаёмыя, я думаю, што сустрэча будзе. Ён быў калісьці рэктарам Гродзенскага ўніверсітэта і пры ім, дарэчы, беларуская мова была значна больш, чым цяпер. Ён быў дэпутатам, польш у яго някельскі. Таму я спадзяюся, што горш не будзе, а будзе лепш.

— Беларуская мова — наша мова будучыні?

— Я думаю, што беларуская мова — гэта мова наша сённяшняя. І ў будучыні павіна захавацца і развівацца. Бо калі мы ўсё пакінем на будучыню, то ж яна ўзнікне без сённяшняга дня? Трэба сёння пра гэта думаць.

— Як вы яго называеце?

— Рыгор. Рыгорка. Часам Грышка, але вельмі радка. — Між «казлом» і «Рыгоркам», здаецца, вялікая розніца...

— Ён на год старэйшы за мяне. Я не магу называць яго неяк інакш. Усе мае сябры, якія былі — Брыль, Караткевіч — яны былі хто на год, хто на дзесяць, хто на васьнаццаць, як Брыль, — старэйшыя за мяне. І я трымаў гэтую дыстанцыю. Грышка мае поўнае права

КДК Беларусі ўзмоцніць увагу да работы будаўнічай галіны

Камітэт дзяржаўнага кантролю Беларусі ўзмоцніць увагу да работы будаўнічай галіны. Аб гэтым заявіў учора старшыня КДК Аляксандр Якабсон журналістам па выніках нарады з кіраўніцтвам кантралюючых, правахоўных і судовых органаў Брэсцкай вобласці, перадае БЕЛТА.

Паводле слоў Аляксандра Якабсона, будаўнічая галіна застаецца адной з найбольш праблемных у пытаннях якасці. Аб гэтым сведчаць вынікі маніторынгу зваротаў грамадзян у дзяржорганы ў другой палавіне мінулага года. «Нават пасля такога масавага прэсінгу нарананню на якасць будаўнічых паслуг яшчэ даволі шмат, і тут строгасць з боку КДК у плане кантролю будзе праўдліва прынцыпова», — адзначыў ён.

У ліку праблемных галін народнай гаспадаркі, рабоце якіх КДК надасць самую пільную увагу, Аляксандр Якабсон адзначыў жыллёва-камунальную гаспадарку, аграрныя комплекс і сацыяльную сферу.

РОЗГАЛАС

ТРОЕ ЗАГІНУЛІ НА ФЕРМЕ

Тры мужчыны загінулі і тры атрымалі раненні ў выніку абрушэння даху фермы ў вёсцы Дубровы Верхнядзвінскага раёна. Яны займаліся работамі па разборцы канструкцый фермы.

Як паведамілі «Звяздзе» ў Віцебскім абласным упраўленні па надзвычайных сітуацыях, ферма не эксплуатаецца. Папярэдняя прычына разбураўвання даху — парушэнне правілаў тэхнікі бяспекі пры дэмантажы. Рабочыя праводзілі расліпоўку драўляных апорных канструкцый унутры будынка. Пацярпелыя, — работнікі мясцовага сельскагаспадарчага прадпрыемства. Параненых на «хуткай» даставілі ў цэнтральную раённую бальніцу.

ДАХ АБРУШЫЎСЯ ў ДОМЕ...

У доме 73-гадовага жыхара вёскі Пальчыны Глыбоцкага раёна ў выніку пажару абрушыўся дах. Загінуў 44-гадовы сын гаспадары, які пражываў разам з ім. Пажар адбыўся каля дзвюх гадзін ночы. Увечары перад трагедыяй выпівалі, пасля чаго леглі спаць у розных пакоях. Ноччу пенсіянер адчуў пах дыму і моцную гарачыню, паспеў выбегчы з дому і паведаміць пра пажар суседзям. З-за моцнага задымлення дапамагчы сыну не мог. Мяркуюцца, прычына пажару — нечысцячы пры куранці ў нечысцячым стане.

Па аналагічнай прычыне адбыўся пажар у вёсцы Сяляшчэна Раёнскага раёна, у выніку якога загінуў 54-гадовы гаспадар.

ПАЗБЕГЛІ ПАДТАПЛЕННЯ СЦЁКАМІ

У Рагачове быў пашкоджаны падземны кабелі, што прывяло да адключэння каналізацыйнай помпавай станцыі, якая належыць мясцоваму кансерваму камбінату. Пад паргозай падтаплення каналізацыйнымі сцёкамі апынуліся 20 шматкватэрных жылых дамоў аднаго з мікрараёнаў горада. У сувязі з адсутнасцю генератараў неабходнай магутнасці для запуску помпавы станцыі, кіраўніцтва камбіната звярнулася па дапамогу ў Рагачовскі аддзел МНС. Спецыялісты правялі работы па адпампоўцы сцёкаў з прыёмака КПС і забяспечылі помпы электраэнергіяй. Удзельнічалі ў работзе спецыялісты Беларускага асяроддзя тэхналогіяў. Удзельнічалі ў прэс-службе абласнога ўпраўлення МНС, цяпер рамонтна-аднаўленчыя работы будуць праводзіцца з прыцягненнем перасоннай лабараторыі Жлобінскіх раённых электрасетак.

МАХЛЯРКА «ПАДСТАВІЛА» СВАІХ ЗНАЁМЫХ

Заведзена крмінальная справа ў дачыненні да жыхаркі Віцебска, якая «угаварыла» сваіх знаёмых аформіць на сябе банкарскія крэдыты на агульную суму больш за 119 мільёнаў рублёў. Ёй перадалі гэтыя грошы ў надзеі, што, як яна і паабяцала, будзе своечасова выплачваць крэдыты. Але...

Як паведамілі «Звяздзе» ў аддзеле па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Кастрычніцкага раёнага аддзела ўнутраных спраў горада Віцебска, прадпрыемальная жанчына ўжо адбывае пакаранне за ранейшыя ўчыненныя ёй злачынствы. Высветлілася, што да таго, як трапіць за дзорт, акрамя ўсяго іншага, яна яшчэ і «падставіла» на крэдытах сваіх знаёмых. Асудзіў жанчыну за тое, што падрабляла дакументы для афармлення банкарскіх крэдытаў і за растрату, калі працавала галоўнай спецыялістам у адной з вядомых грамадскіх арганізацый.

Цяпер яна будзе адказваць перад законам за яшчэ адзін крмінал. Даверлівыя людзі бралі крэдыты на спажывецкія патрэбы ў розных банках. І цягнулася гэта чатыры гады. Не ўстаноўлена, што ім нейкім чынам фінансавая дзякавала хітра знаёмых. Проста людзі «ўваходзілі ў сітуацыю» і шыбра дапамагалі жанчыне, якая абяцала, што ніякіх праблем з вяртаннем грошай банкам не будзе. Маўляў, неабходныя сумы разам з банкарскімі працэнтамі будуць своечасова выплачаны. І бы верылі.

ПАШАНЧАВАЛА. НА ГЭТЫ РАЗ...

Нядаўна пад паргозай апынуліся жыцці чатырох жыхароў Мядзельшчыны. Пазбегнуць трагедыі ўдалося дзясуючы пажарным раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях.

Прыкладна ў 16.00 на пулт РАНС патэлефанавала жанчына з вёскі Лотва і паведаміла, што загарэўся яе дом. Яна расказала, што пажар адбыўся па віне няспраўнай печы:

— Печ — равесніца маёй хаты. Апошні раз я рамантавала гадоў дзесяць таму. А можа і больш. Пабудавана была са шматлікімі парушэннямі пажарнай бяспекі: на коміне не было «абшчыўкі», перагародкі аццяпляльнай сістэмы былі драўлянымі. Калі палілася печка, жанчына адначывала ў суседнім пакоі. Акрамя яе дома быў старэйшы сын. За сцяной — двое пенсіянераў. Гаспадыня ўнохала пах дыму і паспрабавала самастойна патушыць пажар. Удалося гэта толькі выратаваць жанчыну. Праверце сваё пільнае абсталяванне. Так пашанцаваць можа не кожнаму...

Аляксандр СЯНЮК.
Навіны Беларусі і замежжа ў рэжыме on-line на сайце «Звязды» — www.zviazda.by

СТУДЗЕНЯ 2011 г.

СЕРАДА
№ 10
(26874)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІўНА 1917 г.

ЗВЯЗДА 19 студзеня 2011 г.

Аляксандр ШВЕЦ:

«ДАВЕРНЫЯ АДНОСІНЫ ПАМІЖ ПРАДПРЫМАЛЬНІЦКІМІ САЮЗАМІ І ЭКСПЕРТАМІ ДЗЯРЖКІРАВАННЯ ЎСАЛЯЮЦЬ АПТІМІЗМ...»

Задачы, якія пастаўлены Дырэктывай № 4 «Аб развіцці прадпрымальніцкай ініцыятывы і стымуляванні дзелавой актыўнасці ў Рэспубліцы Беларусь», адпавядаюць духу часу і патрабаванням, у тым ліку і ад прадпрымальніцкай супольнасці, актыўнага ўключэння ў працу і напаяўненні пэсалаў дакумента канкрэтным планам дзейнасці. Такое меркаванне на брыфінгу для журналістаў выказаў старшыня Беларускай навукова-прамысловай асацыяцыі, кіраўнік Рабочай групы экспертаў Міністэрства эканомікі па пытаннях падрыхтоўкі праекта плана мэрпрыемстваў па рэалізацыі палажэнняў Дырэктывы Аляксандр Швец.

Паводле яго слоў, аб'яўлены кіраўніцтвам краіны курсі і задачы абавязваюць усіх зацікаўленых дзейнічаць вельмі прафесійна, не марудзячы часу на фарміраванні сапраўды аптымальнага ўмоў для росту прадпрымальніцкай ініцыятывы, бізнесу, элементу інвестіравання як нацыянальных інвестараў, так і патэнцыйных замежных. Дырэктыва, зазначыў Аляксандр Швец, закрэпала найбольш важныя напрамкі дзейнасці ў цэлым і дзяржаўнага, і прыватнага бізнесу. Ён таксама падкрэсліў, што задаволены характарам дыялогу паміж бізнесам і ўладамі: «Даверныя адносіны паміж прадпрымальніцкімі саюзамі і экспертамі з дзяржкіравання ўсяляюць пэўны аптмізм, што мы неадкладна і дастаткова ёмка зможам прапрацаваць комплекс заходаў па рэалізацыі і напаяўненні Дырэктывы».

Сярод значных пытаньняў, закранутых у Дырэктыве, Аляксандр Швец згадаў, у прыватнасці, рэфармаванне падатковай сістэмы і кантрольнай дзейнасці. Вельмі важна, лічыць ён, разам са зніжэннем падатковага цяжару зрабіць і адэкватнымі штрафныя санкцыі за учыненне правапарушэння. Напрыклад, у Кодэксе аб адміністрацыйных парушэннях шмат такіх санкцый, калі за няправільна запойную накладную можна атрымаць штраф у 10 працэнтаў ад абароту. Таму, згодна з прапановай БНПА, павінны адрознівацца правапарушэнні, якія здзяйснююцца наўмысна, і правапарушэнні, якія не маюць наўмыснага характару. «Не заўсёды штрафы, якія цяпер ёсць, адэкватныя парушэнню. Мы хочам прывесці іх да здаровага сэнсу».

Ігар ГРЫШЫН.

ПЛАН У РАЗВІЦЦЕ ДЫРЭКТЫВЫ № 4

Да 1 лютага Міністэрства эканомікі павіна перадаць на разгляд урада праект плана мэрпрыемстваў па рэалізацыі Дырэктывы №4 Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Аб гэтым на ўчарашняй прэс-канферэнцыі паведаміў намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур.

А пакуль над праектам гэтага дакумента ідзе вельмі напружаная праца, бо часу засталася не так ужо і шмат, а трэба прааналізаваць і абгульніць мноства прапановаў, заўваг, нярэдка спрэчак, каб потым не ўзірка недарэчнасці і непарозуменняў, штурхальных канфліктаў. З гэтай нагоды ў Міністэрства эканомікі створана спецыяльная экспертная група, у якую ўвайшлі як прадстаўнікі дзяржаўных органаў, так і прадпрымальніцкіх арганізацый, саюзаў.

У групе, дарэчы, як падкрэсліў Андрэй Мікалаевіч, шмат юристаў, што і зразумела: мэрпрыемстваў распрацоўваюцца ў строгай адпаведнасці з юрыдычнымі нормамі. Бо адна з галоўных мэт Дырэктывы № 4 — стварэнне ўмоў для ўсталявання эфектыўнага партнёрства бізнесу і дзяржавы.

Задача вельмі няпростая. Але калі яно, партнёрства, будзе, то эканоміка нашай краіны атрымае нібы новае дыханне. Таму і такая павышаная ўвага да складання вышэйназванага плана. Работа над ім вядзецца па спецыяльна падрыхтаваных формах, у якія ўносяцца прапановы. Вызначаны тэрміны распрацоўкі мэрпрыемстваў, а таксама адказныя за іх дакументальнае выкананне. У многіх мэрпрыемствах для паўнацэннай рэалізацыі Дырэктывы будучы канкрэтныя вызначаны напаспешыя змены ў заканадаўстве. Увогуле, лічыць намеснік міністра, Дырэктыва — гэта дакумент, які пацвярджае немагчымасць адкату і адступлення ўлады ад лібералізацыі.

Таму размова з Андрэем Турам тычылася будучых мёр па лібералізацыі эканомікі і развіццё прадпрымальніцкай ініцыятывы. Так, нормы цэнаўтварэння будучы ўніфікаваны з дамовамі па фарміраванні Аднай эканамічнай прасторы. Як вынік са слоў Андрэя Тура, асабліва ўвагу мяркуюцца надаць пытанням спрашчэння ўмоў інвестыцыйнай дзейнасці, развіцця і абароне інстытута прыватнай уласнасці, павышэнню эфектыўнасці падатковай сістэмы, стымуляванню добра-

АКУНАННЕ ЦАРКВОЙ НЕ ПРАДПІСАНА

Акунаненне ў палонцы, нягледзячы на тое, што пры гэтым можа прысутнічаць святар, з пункту гледжання Царквы не толькі не абавязковая працэдура, але і небяспечная.

Пра гэта нагадаў журналістам пратаяерэй Сяргей Гардун, клірык Мінскага кафедральнага сабора, напярэдадні свята Хрышчэння ў прэс-цэнтры «Камсамольскай праўды».

— Акунаненне не прадлічваецца царкоўным статутам і не патрабуецца, — кажа ён. — Я разумею тых людзей, якія вырашылі загартавацца і сістэматычна гэта рабіць, для якіх такое акунаненне — звычайная справа. Але іншым падваржаць свой арганізм рызыкай няма ніякай прычыны. Тым не менш, гэтая традыцыя пашыраецца. Сапраўды, яна існавала і ў дарэвалюцыйны час.

Самы галоўны змест сённяшняга свята — успамін пра далёкі дзень, калі Ісус Хрыстос хрысціўся ў Ірдане, і Аіццэ Нібесны выявіў сябе голасам з неба, а Святы Дух з'явіўся ў выглядзе белага голуба. Таму свята гэтае называецца Богаўяўненнем. У памяць пра гэтую евангельскую падзею Царква здыняе Вялікае асвячэнне вады — з асаблівай урачыстасцю і выключна напярэдадні свята, 18 студзеня, і ў самы дзень свята (у адрозненне ад малаго водаасвячэння, якое адбываецца некалькі разоў на год). Вада на Вадохрышчэнне асвячаецца або ў спецыяльных напояных ёмістасцях, або ў раіц, крыніцы, калодзежы, куды накіроўваецца храсны ход, які называецца ходам на Ірдане.

Вада, асвячэнная ў канцы чыярынга набэжэнства напярэдадні і ў самы дзень Вадохрышчэння, называецца вялікай агіямсай — гэта значыць, вялікай святыняй, бо праз дзеянне Духа Святога яна ўспрыняла Богу, цудадзейную сілу. Гэтай вадою хрысціце пасля святачнага набэжэнства акрапляючы свае дамы, захоўваючы яе на працягу года, і на працягу года ўжываючы ў любы час з малітвай перад ежай, а ў дні свята і хворым дазваляючы ўжываць гэтую ваду і пасля ежы. Такую ваду можна набраць у храмах не толькі сёння, але ў любы іншы дзень. Гэтакасама, калі святая вада заканчваецца дома, можна дабываць у яе чыстую ваду, якая не разбуляе святынню, а сама асвячаецца.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Слуцкае Евангелле — цяпер і ў Брэсце

У абласным грамадска-культурным цэнтры адбылася ўрачыстая цырымонія перадачы факсімільнага выдання Слуцкага Евангелля бібліятэчнаму вобласці. Зроблены яшчэ адзін крок на шляху ажыццяўлення сумнага праекта Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Беларускай Праваслаўнай Царквы і Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі «Вяртанне святынню».

Слуцкае Евангелле — унікальны помнік XVI стагоддзя, які па значнасці часам параўноўваюць з Крымам прападобнага Еўфрасінія Полацкага, — было страчана падчас апошняй вайны, а затым амаль цудоўным чынам вярнулася. Зараз святыня знаходзіцца ва ўласнасці Беларускай Праваслаўнай Царквы. Пяць гадоў таму пачалася работа па вывучэнні і стварэнні лічбавага вяртання рукапіснага помніка, пасля чаго ён стаў даступны шырокаму колу кірысцельнікаў. Стварэнне электроннай версіі рукапісу ў свой час аблаславу Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, а ўасаволі праект спецыялісты Інстытута мовы і літаратуры імя Я. Коласа і Я. Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

У 2009 годзе выдавецтва Беларускага Экзархата ажыццявіла факсімільнае выданне Слуцкага Евангелля. Цяпер яно з'явіцца і ў бібліятэках Брэсцкай вобласці.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

УЧОРА пачалася адпраўка новага папаўнення ў войскі. Адпраўка закліканых на тэрміновую ваенную службу ва Узброеныя Сілы, іншыя войскі і войскі фарміраванні працягнецца да 31 студзеня.

Паводле слоў першага намесніка начальніка галоўнага арганізацыйна-мабілізацыйнага ўпраўлення Генеральнага штаба Узброеных Сіл Беларусі Сяргея ПУЗАКОВА, падчас бегучай прывыўнай кампаніі для праходжання тэрміновай ваеннай службы на пасадках салдат і сяржантаў плануецца прывесці каля 10 тысяч чалавек. 1200 прывыўнікоў накіраваліся ў злучэнні і войскі часці ўжо ўчора.

Сярод 200 чалавек, прывезаных ваеннымі камісарыятамі Мінскай і Мінскай вобласці — Сяргей Смірнов з Нясвіжа. Сяргею 23 гады, і ён кажа, што «цяпер можна пайсці і паслужыць». Дагэтуль у хлопца была заканама, сямейная прычына для адтэрміноўкі — нараджэнне дзіцяці. Зараз, калі малому ўжо 3,5 гады, Сяргей накіроўваецца ў вайсковую 103-ю мабільную брыгаду, ваенскую часць 52287. «Я скончыў прафесійны ліцэй у Клецку, атрымаў спецыяльнасць будаўніка, — кажа навабранец. — Аб армейскай службе не маю ніякага ўяўлення, але па размовах разумею, што лёгка не будзе. Усё ж такі іду служыць у злітныя войскі... Я заўсёды разумею, што рана ці позна пайду служыць, і таму маральна гатовы да новага іспыту. Нармальна да гэтага выправавання ставіцца і мае бацькі, так што іду ў армію не з трагічным настроем».

Бацька 19-гадовага Аляксандра Дамаронка, Аляксандр Аляксандравіч, кажа, што рады за сына, якому таксама выпала папоўніць рады «зліты» — той жа 103-й мабільнай брыгады. У 1983-85 гадах Аляксандр-старэйшы сам адслужыў у авіяцыі, на тэрыторыі Германіі. Паводле слоў сумленнай канкурэнцыі, лібералізацыі цэнаўтварэння, забеспячэнню стабільнасці заканадаўства. Усё гэта стане арганізацыйнай асновай для фарміравання механізму дзяржаўна-прыватнага партнёрства. Яно будзе замацавана ў адпаведным законе, які мяркуюцца распрацаваць сёлета. На думку Андрэя Тура, фарміраванне заканадаўчай базы дзяржаўна-прыватнага партнёрства, у прынцыпе, павіна зняць той недавер бізнесу і інвестараў, які выклікаў нядаўні выпадак з «Піксідравам». У праекце закона павінны вызначаны маёмаснае і фінансавое забеспячэнне гэтага партнёрства, яго аб'екты, сферы дзейнасці, формы і спосабы ўзаемадзейня дзяржавы і бізнесу.

Каб яно было дзейным, прадугледжваецца ўвядзенне шэрагу падатковых льгот для малага і сярэдняга бізнесу, увогуле зніжэнне падатковай нагрукі для прадпрымальнікаў, што павіна павялічыць іх дзелавую актыўнасць. Таксама плануецца ліквідацыя адміністрацыйных бар'ераў, увядзенне больш простай і зразумелай працэдуры вызвалення зямельных участкаў, удасканаленне механізму продажу за адну базавую вельміно аб'ектаў нерухомасці і неазавершанага будаўніцтва, якія не выкарыстоўваюцца на працягу двух гадоў. Для больш эфектыўнага выкарыстання дзяржаўнай маёмасці будзе створана адпаведная электронная база звестак са свабодным доступам. Таксама прадпрымальнікі будуць мець роўны доступ да сістэм эканамічных закупак, у тым ліку і ў межах Аднай эканамічнай прасторы. Лібералізацыя закранае і практыку кантрольнай дзейнасці ў краіне. Яна будзе насіць у першую чаргу паперадальны характар, каб праверкі не паршталі вытворча-гаспадарчую дзейнасць суб'ектаў гаспадарання, падкрэсліў Андрэй Тур.

Па яго словах, Дырэктыва № 4 — гэта сістэмы палітычных дакументаў, які вызначнае далейшы вектар узаемаадносін паміж дзяржавай і прадпрымальніцкім асяроддзем. Гэта адпраўны дакумент на найбольшы час, які павінен стварыць не толькі ўмовы для развіцця бізнесу і прадпрымальнасці, але і новыя ўмовы з пункту гледжання ўзаемадзейня і партнёрства дзяржавы і бізнесу ў цэлым.

Сянін ЛАХМАНЕНКА.

КУЛЬТУРНАЯ СТАЛІЦА — СТАЛІЦЫ КРАІНЫ

У Мінску праходзіць ўнікальная прэзентацыя: упершыню правінцыйны горад (але ж які!) прадэманструе свае дасягненні ў галіне культуры. І зробіць гэтае больш за трыста чалавек.

Нагадаем, што роўна год таму, у студзені 2010-га, Полацк першым сярод гарадоў нашай краіны атрымаў ганаровы статус «Культурнай сталіцы Беларусі». І цэлы год у рамках акцыі пад такой назвай Полацк быў свеаеаблічэннем эпіцэнтрам культурнага жыцця. Сюды прывязалі падзеянстваў сваё майстэрства лепшыя выканаўцы і творчыя калектывы, тут ажыццяўлялі розныя творчыя праекты, конкурсы. Прэзентацыя ў Мінску — заключны этап акцыі.

Як паведаміла «Звязда» начальнік аддзела ідэалагічнай работы полацкага гарвыканкома Наталія ГАНеВНАЯ, у рамках прэзентацыі запланаваны шэраг мэрпрыемстваў. Свой талент прадэманструюць акцёры заслужанага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь «Пілігрым» гарадскога Палаца культуры. Яны вырашылі паказаць спектакль «Дзядзечкаў сон» на сцэне тэатра-студыі Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. Заўтра ў галерэй Мінскага абласнога цэнтра народнай творчасці адрынецца выстава «Полацкі сонцаварот», на якой будучы прадстаўлены выбады дакарэцыйна-прыкладнага мастацтва полацкіх майстроў і работы вучняў дзіцячых мастацкай школы.

Упершыню залатыя скарыбы старажытнай полацкай зямлі пакажуць сцэны Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музея-запаведніка і будучы прадстаўлены ў выставачнай зале Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь. Адрыецца ў Мінску і выстава фота «Полацк у асобах» — работ вядомага майстра Эрнста Цыярускога. Фотаздымкі знакамітых палачан можа ўбачыць у Беларускай дзяржаўнай акадэмічным музычным тэатры.

Апошняй кропкай у прэзентацыі стане святачыны гала-канцэрт «Горад над Дзвіной» — родны Полацк мой!..., які адбудзецца на сцэне Беларускай дзяржаўнага акадэмічнага музычнага тэатра. Там жа задумай правесці цырымонію перадачы звання культурнай сталіцы наступнаму гораду.

Аляксандр ПУКНАСКІ.

- ❖ Оценка оборудования и транспортных средств
❖ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности
❖ Независимая строительная экспертиза
Для всех форм собственности. Для любых целей

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ НЕДВИЖИМОСТИ

Table with 4 columns: № лота, Наименование объекта, Начальная цена, прод. руб., Сумма задатка, бел. руб.

Продавец имущества: ОАО «Гомельский радиозавод». Цены указаны с НДС. Условия продажи: без условий. Шаг аукционных торгов — 5%. Вознаграждение — 5% от цены продажи лота оплачивается покупателю.

Срок подачи заявления До 17.00 21 февраля 2011 г. по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а. Гомельское областное управление Филиал РУП «Жилкоммунитехника» «Центр «Белтехинвентаризация»

Победителем торгов признается участник, предложивший наибольшую цену за продаваемый объект. В аукционе имеют право участвовать физические и юридические лица, индивидуальные предприниматели, при условии предоставления следующих документов:

- заявление; соглашение о правах и обязанностях сторон по установленной форме; копии платежного поручения, подтверждающего внесение задатка в размере, указанном в извещении; - юридические лица должны предоставить копии учредительных документов, индивидуальные предприниматели — копии свидетельства индивидуального предпринимателя. *При участии в торгах представителя предоставляются: для юридических лиц — документ, подтверждающий полномочия представителя на участие в аукционе и подписание необходимых документов, паспорт представителя; * для индивидуального предпринимателя — паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, нотариально заверенная доверенность.

Номер р/с для перечисления задатка Р/С 3012029970016 в филиале ОАО «БПС-БАНК» по г. Мінску, код 334, УНП 102353509

Условия пользования Объекты продаются в собственности. Дополнительная информация по тел.: (0232) 77 37 27, 77 52 78, 77 52 78 (факс).

«АБОДВА МУЖЧЫНЫ НЕ ПАЗБАЎЛЕННЫ БАЦЬКОЎСКІХ ПРАВОЎ І З'ЯЎЛЯЮЦА ЗАКОННЫМІ ПРАДСТАЎНІКАМІ СВАІХ ДЗЯЦЕЙ»

Са Слуцкага раёна «гарачую лінію» газеты патэлефанавала жанчына з просьбай дапамагчы вярнуць у сам'ю малалетніх дзяцей. А перад тым расказала сумную жыццёвую гісторыю.

— У канцы мінулага года ад анкалагічнага захворвання памерла паліменціца. У яе засталіся дзятчынкі васьмі гадоў і хлопчык — чатырох. Дзеці былі ад двух жужоў. Дарэчы, дзятчынкі практычна ўвесь час жылі ў сям'і маёй сястры. Лежэўне не адразу пасля пахавання бацька нябожчыцы, аматар выпіць, падгаварыў і другога мужоў забраць дзетак. Прыходзілі па іх з міліцыяй. Цяпер хлопчык ужо тыдзень знаходзіцца ў Салігорску — у свайго бацькі, а дзятчынкі трэці дзень — у Слуцку ў свайго. Але праблема ў тым, што абодва мужчыны п'юць. Напрыклад, як нам распавяла суседка другога мужа з Салігорска, калі яна пазнавала ў кватэру, адчыніўшы дзверы, кажа, што бацька п'яны спіць, а ён не ёў. У дзіцячым садку ён на кругласутачным знаходжанні, бацька яго не забірае, распавяла тая ж суседка. Падобная сітуацыя і з бацькам дзятчынкі. Яго ў мікрарэіоне ўсе ведаюць як дэбашыя, аматара выпіць. Яны п'юць і забіраюць дзяцей, сястра з гэтай нагоды хадзіла ў органы апекі. Там саказалі пісаць звар'яду. Але мы хвалюемся за малых! Вы толькі ўявіце сабе, у якіх умовах яны знаходзяцца! — змацяняльна, пераходзячы на слёзы, і вельмі блытана — з мноствам непатрэбных дэталяў — тлумачыла нам заўнічка.

Размова гэтая адбылася ў сярэдзіне дня ў мінулы пятніцу. Пасля ўжо рэдакцыя звязалася з жанчынай (яе роднымі — з матай больш дэталёва разабрацца ва ўсіх акалічнасцях справы. Зваіла ў той жа дзень і з гэтай жа матай на іх сястра заўнічка... На жаль, па аб'ектыўных прычынах аперацыйна звязка з органам апекі і паліцыяцтва пры адзеле адукацыі Слуцкага райвыканкома не вышліла. Таму рэдакцыя, каб не марнаваць час, мусіла патэлефанаваць у камісію па справах непаўналетніх пры выканаўчым камітэце — каб хоць дзевяці сутнасць звароту людзей.

Ужо ў панядзелак адгукнулася вядучы спецыяліст сектара аховы дзятчынства аддзела адукацыі Слуцкага райвыканкома Наталія ШАЎЦОВА. На гэты момант была абследавана толькі новая сям'я дзятчынкі.

— Бацька быў цвярозы, дзіця канроленае. Дзятчынкі адчуваў сабе даволі камфортна — малявала на той момант. Хоць, вядома, жыллёвыя ўмовы біялагічнага бацькі непаўналетняга дзіцяці з жыллом, дзе раней з мат'ю ждзі — кватэра барачнага тыпу замест сацыяльнай трохкамеркі. Але ў кватэры быў парадак, — расказала Наталія Івануаўна. — Самае галоўнае, што біялагічны бацька не пазбаўлены бацькоўскіх правоў, які і праізадольнасці, таму з'яўляецца законным прадстаўніком. Апекі над дзятчын-

кай, напрыклад, бабуля можа быць аформлена толькі ў тым выпадку, калі бацька напіша адпаведную заяву. Такой паперы ён не пісаў.

Інфармацыя адносна абследавання сям'і ў Салігорску, куды патрапіў хлопчык, калегі з сацыяльна-педагагічнага цэнтру пры адзеле адукацыі тамтэйшага райвыканкома на гэты момант у Слуцк яшчэ не перадалі. Было толькі дакладна вядома, што і гэты бацька не пазбаўлены бацькоўскіх правоў. Мы дамовіліся з Наталіяй Шаўцовай на працяг размовы пазнай. А літаральна праз паўгадзіны зноў патэлефанавала сястра заўнічка. Паводле яе слоў, у панядзелак яна размаўляла з дзятчынкі і тая паведаміла, што цяперашняя жонка яе бацькі з'ехала са сваім уласным дзіцем у вёску. Быццам бы менавіта з-за яе і сям'і адбыўся канфлікт. Жанчына заявіла, што не жадае выходзіць дзіця мужу... Гэтую інфармацыю мы мусілі зноў перадаваць у Слуцк.

Наступная размова з Наталіяй Шаўцовай адбылася ў аўтарак. На гэты момант была інфармацыя з Салігорска, паўторна наведдалі і сям'ю ў Слуцку.

— Бацька хлопчыка быў цвярозы, у доме знаходзіўся запас прадуктаў. Дзіця наведвае садзік з кругласутачным рэжымам знаходжанья. Адаптацыя яго там праходзіць добра. Хлоп-

чык на момант наведвання быў заняты гульнямі. У доме ў яго ёсць сваё спальнае месца, паколік у бацьку — трохкамерная кватэра. Адзінае, крыху не стае адзення, але, як кажа бацька, таму, што бабуля не усё аддала. Сам бацька пакуль часова не працуе, паколік пазбаўлены вадзіцельскіх правоў на шэсць месяцаў з-за дарожна-транспартнага здарэння, — ён вадзіцель. Аднак і суседзі, і калегі з адміністрацыйнага ўстановаў, дзе мужчына працаваў, адгукваюцца пра яго станоўча, — патлумачыла Наталія Івануаўна. — Сям'ю, у якой зараз знаходзіцца дзятчынкі, паўторна наведвала сацыяльны педагог школы, дзе яна вучыцца. Дзіця не кажа, што ёй дрэнна з бацькам. Сам мужчына яшчэ ў першы раз паведаміў, што яго жонка часова адсутнічае, бо паехала ў вёску.

Я заўважыла напрыканцы вядучы спецыяліст сектара аховы дзятчынства аддзела адукацыі Слуцкага райвыканкома, абедзве сям'і, дзе зараз знаходзіцца ў сваіх біялагічных бацькоў дзеці — і ў Слуцку, і ў Салігорску — будуць пад наглядом. Зарэгістраваныя ж яны пакуль у той самай сацыяльнай трохкамернай кватэры ў Слуцку, дзе пражывалі разам з мат'ю да яе смерці. Аднак як доўга — пакуль невядома, паколькі, паводле заканадаўства, яны павінны быць зарэгістраваныя з некім з бацькоў. І хлопчык, і дзятчынкі разам не могуць прэзентаваць на вышэйназваным дзяржаўнае жылло, паколькі, як было сказана вышэй, яны не сіроты — у іх ёсць біялагічны бацькі, якія не пазбаўлены бацькоўскіх правоў...

Р.С. Мы не баромся рабіць нейкія глабальныя высновы з гэтай гісторыі. На першым плане ў нас была адзіная задача: пераканача, што здароўю і жыццю дзятчынкі нічога не пагражае. Яны трапілі ў стрэсваю сітуацыю, і наўна было б меркаваць, што пасля смерці мат'ю і змены абстаноўкі зараз у іх выключна ўсё добра, прынамсі, ў плане адаптацыі. Тут, падаецца, самі дарослыя, у якіх, як можна меркаваць, склаліся не зусім добрыя ўзаемаадносіны, у любым выпадку трэба быць вельмі асцярожнымі, каб не раіць нічэ больш — словам ці ўчынкам — дзетка.

Сяргей РАСОЛЬКА.

«Пасля таго, як у музычнай праграме на СТБ знялася Лаліта Міляўская, аналагічную праграму адрэзілі ў Расіі»

Тэлеканал «Сталічнае тэлебачанне» святкуе юбілей

Што агульнага паміж СТБ і сацыяльнай сеткай Facebook? Як праграма «Зорны рынг» наспрыяла аднаўленню расійскай перадачы «Музычны рынг» і прычым тут Лаліта Міляўская? Чаю 10 гадоў таму, жартам, СТБ расшыфроўвалі як «Студэнцкае тэлебачанне»? Пра гэта і не толькі карэспандэнт «Звязды» расказаў першы намеснік генеральнага дырэктара ЗАТ «Сталічнае тэлебачанне» Віктар ДУДКО, дарэчы, былы звазвед.

— Віктар Дзмітрывіч, якім быў шлях СТБ пры пераходзе ад тэлебачання сталіцы да тэлебачання на усю краіну?

— Наш канал у беларускай медыянай прасторы даволі малады. Што такое дзесяць гадоў? Тыя, хто пачынаў рабіць «Сталічнае тэлебачанне», нават не паспелі адчуць сябе ветэранамі. Яны па-ранейшаму поўныя энергіі і творчага навіна. Менавіта дзякуючы такім якасцям супрацоўнікаў тэлекампаніі, іх таленту, СТБ даволі хутка — ужо праз 3 гады пасля першага выхаду ў эфір — атрымаў распаўсюджанне на усю рэгіённы краіны. Безумоўна, развіццю канала дапамагала дзяржава. І сёння «Сталічнае тэлебачанне» вяртае амаль на 90 працэнтаў тэрыторыі Беларусі. Інакш, пагадзіцеся, калі б з першага дня яго існавання праграмы не адпавядалі інтарсам глядачоў, былі нецвякавымі, наўрад ці канал дажыў бы да свайго юбілея.

— Якім дасягненнем можа пахваліцца тэлеканал? Якія перадачы ўжо паспелі запамінаць і палюбіць глядач?

— Галоўнае наша дасягненне, лічу, у тым, што з невядлікага канала, які меў адзіну ў суткі выпуск сталічных навін, ён ператварыўся ў наўна-вартасны самадзятковы нацыянальны канал. І не толькі таму, што ва ўсіх абласных цэнтрах адчынены карэспандэнцкія пункты, арганізавана сістэма атрымання сюжэтаў з-за мяжы. Найперш, спясылі, дзякуючы праграмам, Многія добра веда-

У Беларусі ствараецца ферма па вырошчванні ракаў. ААТ «Рыбгас «Палессе» ў Пінскім раёне занялося развядзеннем маладняку даўгалалага рака — тут ствараецца першая ў краіне ферма па вырошчванні гэтых члустнагох. Тэхналогія распрацавалі ў Інстытуце генетыкі і цыталогіі НАН Беларусі. Распрацоўкаў навукоўцаў зацікавіла яшчэ адна гаспадарка — рыбгас «Белае» Жыткавіцкага раёна.

Стогадовы рубаж пераадолелі 633 жыхары Беларусі. Не паяняўшы і традыцыйны лідар па колькасці доўгажыхароў сярод рэгіёнаў краіны — Гродзенская вобласць: тут на 1 студзеня г.г. налічалася 146 чалавек ва ўзросце старэй за век.

СТУДЗЕНЯ 2011 г. СЕРАДА № 2 (15653)

ЭМЭЖ

Мікалай ФЯСЬКОЎ:

«НЕ ІГНАРУЙЦЕ РЭПЕТЫЦЫЙНАЕ ТЭСЦІРАВАННЕ...»

МАЛА хто з нашых чытачоў можа пахваліцца тым, што без вонкавай дапамогі яму ўдалося з першага разу справіцца з запавяненнем дэкларацыі ў падатковай інспекцыі. І нават з другой ці трэцяй спробы гэта не ў кожнага атрымаецца. А калі б даволілася запўняць бланк адказаў на цэнтралізаваным тэсціраванні, то праблем было б, напэўна, не менш. Гэта, без перабольшвання, цэлая навука, як уносіць у клетачкі адзіны вымярэння (градусы, працэнты, метры, тоны), лічбавыя адказы ў выглядзе дробу, сімвалы хімічных элементаў, або як уносіць адказ, які складаецца з двух слоў, у якім склонне даваць адказ на пастаўленае пытанне і гэта далей. А цяпер уявіце сабе, што рабіць гэта даводзіцца ў стрэсавай абстаноўцы сапраўднага экзамена, ад выніку якога залежыць, ці больш ці менш, ваша прафесійная будучыня. Калі ў вас зусім няма часу задумацца над «дробнымі» тэхнічнымі момантамі, бо гадзіннік няўмольна адлічвае хвіліны, што засталіся да заканчэння адказнага выпрабавання...

Ці не таму ў Рэспубліканскім інстытуце кантролю ведаў ужо даўно не здзіўляюцца памылкам, якія абітурыенты ўмудраюцца дапускаць пры напісанні ўласнага прызвічка ці імені ў вобласці рэгістрацыі. Слова «Надзея» пішуць як «Надежа», у імені «Дзяніс» дапускаюць ажно тры памылкі. Есць абітурыенты, якія ўвогуле забываюць з-за хвалявання запойніць у бланку вобласць рэгістрацыі. Адным словам, казусаў на тэсціраванні хапае...

Асабіста я ўпэўнены, што для поспеху на экзамене мае значэнне абсалютна ўсё: і сістэмныя веды, і псіхалагічная загартоўка, і тэхнічная падрыхтоўка, і правільная самаарганізацыя, — падкрэсліў у гутарцы з журналістам «Звязды» дырэктар Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў Мікалай ФЯСЬКОЎ. — Менавіта таму я хацеў бы даць абітурыентам адну параду — не ігнаруйце рэпетыцыйнае тэсціраванне. У студзені ў краіне якраз стартваў другі этап рэпетыцыйнага тэсціравання, які будзе доўжыцца да канца лютага. Падчас першага этапу, які завяршыўся ў снежні, былі апрацаваны 53 тысячы чалавек-тэстаў. І хоць у параўнанні з папярэднім годам колькасць удзельнікаў трэнерычных тэстаў крыху павялічылася, у Мінску, напрыклад, было апрацавана толькі крыху больш за 5 тысяч бланкаў адказаў (самая вялікая колькасць паступіла з Белдзяржуніверсітэта — 2128). А ў Гомельскай вобласці, якая па колькасці патэнцыяльных абітурыентаў цалкам супастаўная са сталічным рэгіёнам, было прайдзена 15 тысяч трэнерычных чалавек-тэстаў — утвая больш. Чаму, цікава, мінчане так аб'якава ставяцца да «рэпетыцыі» будучага экзамена? Паводле нашай інфармацыі, першы этап тэсціравання па жаданні праігнаравала ўсяго каля 20 працэнтаў вучнёў выпускных класаў на Гомельшчыне. Каб ахапіць максімум выпускнікоў, рэгіянальны цэнтр тэсціравання пры Гомельскім дзяржаўным тэхнічным універсітэце робіць стаўку на індывідуальную работу: падчас другога і трэцяга этапу рэпетыцыйнага тэсціравання там плануецца нават дасягнуць персанальнага запрашэння кожнаму адзіначкаўскаму. Нашы калегі з Гомеля высветлілі, што калі пачаць бацькоў выпускнікоў не разглядаці раней рэпетыцыйнае тэсціраванне як эфектыўную форму падрыхтоўкі да наступлення. Такія інертная пазіцыя і патэнцыйнае абітурыентаў, і бацькоў, якія спадзяюцца, напэўна, толькі на інстытут рэпетытарства, зразумела, не можа нас не засмучаць. Тым больш што мы прасачылі за вынікамі удзельнікаў рэпетыцый-

Кансультацыя ад метадыстаў Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў:

Два апошнія гады тэсты па беларускай мове ўтрымлівалі заданні на прыналежных прыметках. Напрыклад, прыводзіліся назоўнікі, ад якіх з дапамогай суфіксаў *ын*, *і* можна утварыць прыналежныя прыметнікі. Прыналежныя прыметнікі з дапамогай суфіксаў *ын*, *і* ўтвараюцца ад назоўнікаў жончачага роду, напрыклад, *мама* — *мамыны*, *аднак* у рэкламным роліку на тэлебачанні *гучаць* — *папіны* *ладкі*. Акрамя таго, што на беларускай мове няма слова «папа», а «тата», дык тут ужо тыя напраўленыя суфікс: *правільны суфікс* — «татавы адладкі». На жаль, сучасныя сродкі масавай інфармацыі тыражуюць памылкі, якія дэзарыентуюць абітурыентаў і негатыўна ўплываюць на іх падрыхтоўку да экзамена.

на больш-менш добрую аднакву. Праблема ў ведах становіцца асноўнай прычынай успрымання тэстаў цэнтралізаванага тэсціравання як «занадта складаных».

— Мікалай Сцяпанавіч, але ж вы не станцеце абярвгаць той факт, што ёсць у тэстах заданні, з якімі могуць справіцца толькі адзінікі...

— Есць такое паняцце як дыферэнцыравальная здольнасць заданню. Як правіла, абсалютная большасць заданняў у педагагічных тэстах мае паказчык выканання больш як 40 працэнтаў. Такія заданні цалкам адпавядаюць мотам уступных выпрабаванняў. І толькі адназначныя заданні, якія можна аднесці да найбольш складаных, маюць невысокі працэнт выканання, гэта значыць, што іх дыферэнцыравальная здольнасць — нізкая. Аднак такія заданні выконваюць важную функцыю — ранжыруюць найбольш падрыхтаваную частку абітурыентаў. Такую ж функцыю выконваюць заданні першага і другога ўзроўню складанасці ў дачыненні да найменш падрыхтаваных і да больш тэстувемых. Працэнт выканання такіх заданняў знаходзіцца ў дыяпазоне 40—60. Хачу падкрэсліць, што заданню з поўнай адсутнасцю станоўчых адказаў ні ў 2010 годзе, ні ў папярэднія гады вывучана не было. Хоць некаторыя выкладчыкі і папракаюць нас у тым, што мы прапануем на тэсціраванні алімпіядныя заданкі...

...Заданню з поўнай адсутнасцю станоўчых адказаў ні ў 2010 годзе, ні ў папярэднія гады вывучана не было. Хоць некаторыя выкладчыкі і папракаюць нас у тым, што мы прапануем на тэсціраванні алімпіядныя заданкі...

хных тэсціраванню ў папярэднія гады і пераканалі, што маладыя людзі, якія ўдзельнічалі ва ўсіх трох этапах «рэпетыцыі» экзаменаў, паказваюць на цэнтралізаваным тэсціраванні ў два разы вышэйшы бал, чым сярэдні бал на прадмеце срод ух удзельнікаў ЦТ. Тыя, хто ўдзельнічаў у двух

Інтэлектуальны марафон у новым фармаце

10 студзеня ў нашай краіне стартваў абласны этап рэспубліканскіх школьных алімпіяд па агульнаадукацыйных прадметах. Нагадаем, што сёлета самая масавая рэспубліканскія інтэлектуальныя спаборніцтвы школьнікаў праходзіць у новым фармаце. У якасці эксперыменту на абласным і рэспубліканскім турнірах алімпіяды школьнікам была дадзена магчымасць удзельнічаць у спаборніцтвах адразу па некалькіх прадметах, ад гэтага алімпіяды па «роднасных» прадметах былі разведзены ў часе. У першы тыдзень (з 10 па 14 студзеня) у Беларусі прайшлі алімпіяды па матэматыцы, беларускай мове і літаратуры, нямецкай і французскай мовах. З 17 студзеня стартвалі алімпіяды па інфарматыцы, рускай мове і літаратуры, хіміі і астраноміі. З 24 па 28 студзеня пройдуць алімпіяды па грамадазнаўстве, фізіцы, біялогіі і працоўным навукам, а з 31 студзеня па 4 лютага — па англійскай, іспанскай мовах, географіі і гісторыі.

Такім чынам, «гуманітарны» могуць па чарзе бліснуць у «сваіх» дысцыплінах: скажам, пазмагацца за перамогу на алімпіядзе і па гісторыі, і па грамадазнаўстве ці па беларускай і рускай мовах адначасова, а прыбліжні дакладных і прыродазнаўчых навук — у «сваіх». Напрыклад, узяць удзел у алімпіядзе і па фізіцы, і па астраноміі, і нават па матэматыцы, калі, зразумела, хоціць сіл.

Між іншым, перамога на абласным туры рэспубліканскай алімпіяды ў год заканчэння школы аўтаматычна гарантуе ўладальніку дыплама першай ступені 100 балаў па гэтым прадмеце пры паступленні ў ВУ. А перамога на рэспубліканскім туры і ўвогуле дае абітурыенту права на пазаконкурснае залічэнне пры паступленні на адпаведную спецыяльнасць...

Надзея НІКАЛАЕВА.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ГРАФІК правядзення ў БДУ кансультацыйных заняткаў па выніках другога этапу рэпетыцыйнага тэсціравання

Дата правядзення	Прадмет	Час правядзення
30 студзеня 2011 г.	Матэматыка	9.30-12.30
	Руская мова	13.00-16.00
6 лютага 2011 г.	Англійская мова	13.00-16.00
	Фізіка	9.30-12.30
20 лютага 2011 г.	Грамадазнаўства	9.30-12.30
	Геаграфія	13.00-16.00
27 лютага 2011 г.	Гісторыя Беларусі	13.00-16.00
	Хімія	13.00-16.00
27 лютага 2011 г.	Матэматыка	9.30-12.30
	Біялогія	9.30-12.30
	Сусветная гісторыя найвішшага часу	9.30-12.30
	Руская мова	13.00-16.00
	Англійская мова	13.00-16.00
	Беларуская мова	13.00-16.00

альная кансультацыя ўяўляе сабой расылку вучэбна-метадычнага пакета, які ўтрымлівае тэматыку раздзелу школьнай праграмы па кожным напрамку выкананым заданні з указаннем года ці класа вучыцця адпаведнага раздзела, з рэкамендаваным спісам вучэбнай і метадычнай літаратуры, са зместам няправільна выкананых заданняў, правільнымі адказамі і ўказаннем да правільнага рашэння. Дарчы, паказчык паспяховасці абітурыентаў, якія скарысталіся індывідуальнай кансультацыяй па выніках усяго трэцяга этапа рэпетыцыйнага тэсціравання, на мярну вышэйшы на цэнтралізаваным тэсціраванні, чым сярэдні па вобласці. У БДУ на фактэце дауніверсітэцкай адукацыі таксама ладзіцца кансультацыйныя заняткі па матэрыялах рэпетыцыйнага тэсціравання. Заўважу, што і ў першым, і ў другім выпадках размова ідзе пра сімвалічныя сумы, ва ўсялякім разе, адна гадзіна навучанна з рэпетытарам каштуе значна даражэй.

— Мікалай Сцяпанавіч, дайце, калі ласка, абітурыентам некалькі парадаў, на што трэба звяртаць увагу пры падрыхтоўцы да тэсціравання...

— Мы даўно заўважылі, што цяжкасці ва ўдзельнікаў ЦТ выклікаюць заданні з вялікім тэкставым зместам, хоць у тэстах, у адрозненне ад іншых форм іспытаў, тэкставы змест мінімізаваны. Як толькі тэкст вымоздзіць за рамкі аднаго-двух сказаў, абітурыентам цяжка ўлавіць яго сутнасць, зразумець, што ад іх патрабуюцца. Рызыкны выказваць думку, што гэта можа быць звязана са зніжэннем агульнай моўнай культуры моладзі. Нізкую культуру мовы мы заўважылі і праз тэсціраванні па фізіцы і матэматыцы, бо заданні там сфарму-

ляваныя максімальна лаканічна. Мы заўсёды імкнемся да таго, каб заданні і адказы на іх займалі не больш за трэць старонкі. Асабліва тэсціраванню ў тым, каб выбраць рацыянальны шлях рашэння. Таму калі тэсты сцвярджаю, што рашэнне заняло ў яго некалькі старонак, гэта значыць, што абітурыент выбраў не самы кароткі шлях.

Матэматыка па праве лічыцца адным з найбольш складаных школьных прадметаў. І алгебра, і геаметрыя — навукі, дзе навучанне пабудавана па дакладным алгарытме «ад простага да складанага», пры гэтым кожная наступная тэма з'яўляецца прамым ці ўскосным

«Асабліва тэсціраванню ў тым, каб выбраць рацыянальны шлях рашэння. Таму калі тэсты сцвярджаю, што рашэнне заняло ў яго некалькі старонак, гэта значыць, што абітурыент выбраў не самы кароткі шлях.»

працягам папярэдняй. Абітурыент, які выбраў матэматыку ў якасці ўступнага іспыту, павінен валодаць рацыянальнымі вылічальнымі прыёмамі, ведаць шмат формул ці пры неабходнасці ўмець вывесці патрэбную формулу, і ўмець прымяніць іх у ходзе рашэння ўраўненняў, прыкладаў, заданяў часткі А (дзе трэба выбраць правільны адказ з прапанаваных варыянтаў), так і часткі В (дзе адказ трэба знайсці самастойна). Алгарытм рашэння заданя павінен уключаць ужо ў працэсе чытання ўмовы. Першыя заданні ўвогуле можна рашаць вусна, але для гэтага трэба, каб бы мовіць, набыць руку.

На тэсціраванні па фізіцы і хіміі, мы, напрыклад, назіраем нярэдка пралікі менавіта ў матэматыцы падрыхтоўцы абітурыентаў, гэта значыць, што правільна рашыць заданку «фізічна», абітурыенты дапускаюць памылкі ў рашэнні сістэмы ўраўненняў, у матэматычных пераўтварэннях формул, пры выкананні дзеянняў з вектарамі, правы кіроўцы, бо, напрыклад, студэнці білет у заклад не бяруць.

ПАЛКІ У РУКІ І ПАЙШОЎ! З лямкай справа прасцей. На горных лыжах пакатацца можна ў «Сіпічах», «Раўбічах», «Сонечнай даліне». Ва ўсіх гэтых гарнальных цэнтрах кошт камплекта горных лыж прыкладна аднолькавы. У будні — трохі танней, у выхадныя — трохі даражэй. У сярэднім на гадзіну камплект будзе каштаваць 20-25 тысяч рублёў. Толькі адзіны факт грае на карысць аднаго з цэнтраў: адлегласць ад Мінска («Сонечная даліна» знаходзіцца ў сталіцы).

Калі вам больш імпануе катанне на звычайных лыжах, то задаволяць свае спартыўныя патрэбы вы зможаце ў парку Чалюскаўцаў ці парку 50-годдзя Вялікага Кастрычніка. Са снежня мінулага года там працуюць пункты набыцця гадзін. Між іншым, перабой з канькамі асабліва няма: ёсць і розныя памеры, і пар дастаюва.

Калі ўсё ж такі зборастае на каток, не забудзьцеся на пашпарт ці

Г. МІНСК	
Установа адукацыі	Месяца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт	г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 4, к.116, тэл.: 209-54-06
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі	г. Мінск, вул. Гікала, 9, к. 422 тэл.: 293-80-40
On-line рэгістрацыя	
Міжнародны дзяржаўны экалагічны ўніверсітэт імя А.Д.Сахарова	г. Мінск, вул. Даўгабродская, 23, к. 107 тэл.: 230-73-72
Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт	г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 99, корп 2, к. 321,323,326 тэл.: 267-05-92, 267-72-68
Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт	г. Мінск, пр. Незалежнасці, 65, тэл.: 237-39-25, 292-38-42
Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт	г. Мінск, вул. Захарова, 21, к. А, ауд.214 тэл.: 284-81-43
On-line рэгістрацыя	
Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт	г. Мінск, пр-т Партызанскі, 26 к. 3, ауд. 129, тэл.: 209-78-15
Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя М. Танка	г. Мінск, вул. Савецкая, 18 тэл.: 200-94-17
Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	г. Мінск, вул. Святрлова, 13а, тэл.: 227-73-89
Акадэмія кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь	г. Мінск, вул. Маскоўская, 17 тэл.: 226-37-44, 226-16-18
Мінскі дзяржаўны палітэхнічны каледж	г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 85, тэл.: 292-12-34, 292-81-05
Мінскі дзяржаўны аўтамеханічны каледж	г. Мінск, вул. Сацыялістычная, 5, тэл. 243-36-87, 243-19-88
Мінскі дзяржаўны гандлёвы каледж	г. Мінск, вул. Усходняя, 183/43, тэл.: 262-46-16; 237-58-99
Вышэйшы дзяржаўны каледж сувязі	г. Мінск, вул. П. Броўкі, 14, тэл.: 8 (029)-564-79-92, 217-56-06
Ліцэй БДУ	г. Мінск, вул. Ульянаўская, 8, к.100 тэл.: 226-01-12, 209-56-19
On-line рэгістрацыя	
Мінская Суворавская ваенная вучылішча	г. Мінск, вул. Богдановіча, 29 тэл.: 299-26-07

МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ	
Установа адукацыі	Месяца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Мінскі дзяржаўны абласны ліцэй	г. Мінск, вул. Сярова, 18, тэл.: 275-24-94
Мінскі абласны інстытут развіцця адукацыі	г. Мінск, вул. П. Глебкі, 88, тэл.: 255-44-27
Аддзел адукацыі Барысаўскага раёўканкама	г. Барысаў, вул. Арджанікідзэ, 9 тэл.: 8 (0177)-76-22-11, 76-20-65
Маладзечанскі дзяржаўны палітэхнічны каледж	г. Маладзечна, вул. Цэнтральная, 2 тэл. 8(0176)-77-77-32, 77-18-63, 77-10-32
Барысаўскі дзяржаўны палітэхнічны каледж	г. Барысаў, вул. Гагарына, 68 тэл. 8(0177)-74-49-51, 74-48-02
Аддзел адукацыі Маладзечанскага раёўканкама	г. Маладзечна, вул. Маркова, 14 тэл.: 8 (0176)-77-08-97
Аддзел адукацыі Салігорскага раёўканкама	г. Салігорск, вул. Казлова, 35 тэл.: 8 (01742)-22-16-82

БРЭСЦКАЯ ВОБЛАСЦЬ	
Установа адукацыі	Месяца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Брэсцкі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт	г. Брэст, вул. Маскоўская, 267 тэл.: 8 (0162) 42-70-11, маб.: 8 (033) 606-66-16

ВІЦЕБСКАЯ ВОБЛАСЦЬ	
Установа адукацыі	Месяца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	г. Віцебск, пр-т Маскоўскі, 72 тэл.: 8 (0212) 47-72-34
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	г. Наваполацк, вул. Бялізна, д.29 тэл.: 8 (0214) 53-05-35
Аддзел адукацыі Аршанскага гарадскога выканаўчага камітэта	г. Орша, вул. Замкавая, д.11 тэл.: 8 (0216)-21-33-04

ГРОДЗЕНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ	
Установа адукацыі	Месяца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Я.Купалы	г. Гродна, вул. Кастрычніцкая, 5, ауд. 102, 106 тэл.: 8 (0152) 73-01-01 (шматканальны), 74-14-86

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ	
Установа адукацыі	Месяца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Гомельскі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт імя П.Сухого	г. Гомель, пр-т Кастрычніка, 48 тэл.: 8 (0232) 47-52-74
On-line рэгістрацыя	

МАГІЛЁўСКАЯ ВОБЛАСЦЬ	
Установа адукацыі	Месяца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Беларуска-Расійскі ўніверсітэт	г. Магілёў, пр-т Міра, 43, ауд.221 тэл.: 8 (0222) 25-36-03
Бабруйскі філіял УА «Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт»	г. Бабруйск, вул. Савецкая, д. 77/48 тэл. 8 (0225) 52-21-95

Плата за ўдзел у рэпетыцыйным тэсціраванні засталася ранейшай — 16 100 рублёў па кожнай дысцыпліне. Грошы за ўдзел у рэпетыцыйным тэсціраванні можна ўнесці ў любым аддзяленні ААТ «Беларусбанк». Атрымальнік — УА «Рэспубліканскі інстытут кантролю ведаў», разліковы рахунак № 3632934510021, філіял № 529 «Белсувязь» ААТ «ААБ Беларусбанк» г. Мінска, код 720, УНП 190194148.

трыганаметрычнымі функцыямі і гэтак далей. Некаторыя абітурыенты памылкова пры аналізе графікаў, не могуць прымяніць правільныя прыбліжаныя вылічальныя, правільна акругліць канчатковыя адказ. Дзя таго, каб справіцца з тэстам па фізіцы, неабходна выдатна валодаць усімі матэматычнымі аперацыямі. Зразумела, што ў выйгрышы будучы абітурыенты, у якіх развіты навык вуснага лічэння. Аднак хачу ўсіх заспакоіць, што на тэсціраванні па фізіцы ў нас няма заданняў, дзе была б складаная матэматыка, якая аднімае шмат часу.

Часта абітурыенты несур'ёзна падыходзяць да заданч. Не ўнікаюць у сутнасць умовы, адрозніваюць ад аднаго-двух адрозненняў, што нічога прыняпова новага ў нашай базе няма. Спецыялісты ўвогуле адным-двума словамі, але калі гэта не заўважыць, у выніку атрымаецца памылковае рашэнне.

Не думаю, што трэба спецыяльна рыхтаваць школьнікаў да цэнтралізаванага тэсціравання. Прак-

тыка паказвае, што калі чалавек добра ведае прадмет, форма правяркі ведаў не павіна аказваць уплыў на вынік. Іншая справа, што абітурыентам трэба асвоіцца для работ з тэстам — дзеля гэтага і існуе рэпетыцыйнае тэсціраванне. Сапраўднай праблемай, якую мы заўважылі, для абітурыентаў з'яўляецца адмена памылковых адказаў. Таму неабходна вучыцца рабіць гэта загада, каб не сапсаваць усе тэставы бал. Мы кожны год пасля цэнтралізаванага тэсціравання выдаём зборнікі тэстаў, каб абітурыенты маглі па «гарачых слядах» азнаёміцца з заданчымі. Да таго ж ндаўна мы выпусцілі тоўстыя зборнікі па ўсіх прадметах, якія ўключаюць можа здацца здаём, але трэба ўспіўніцца ў тым, што гэта менавіта тая задача, якую вы рашалі раней. Умова яе можа адрознівацца ўсяго адным-двума словамі, але калі гэта не заўважыць, у выніку атрымаецца памылковае рашэнне.

Не думаю, што трэба спецыяльна рыхтаваць школьнікаў да цэнтралізаванага тэсціравання. Прак-

ДА ДЗЕДА МАРОЗА — ДА МАСЛЕНІЦЫ

3-за незвычайнай папулярнасці праекта «Падарожжа ў маёнтак Дзед Мароза» вырашана падарожжаць яго ажно да Масленицы.

Паводле інфармацыі прэс-службы Беларускай чыгункі, які і раней, пазедка будзе арганізаваная ў бесперасаданчым вагоне. Якраз такі па маршруце Мінск — Брэст — Мінск курсіраваў з 24 па 29 снежня і з 1 па 8 студзеня. За гэты час было перавезена амаль 10 паўтысячы індывідуальных турыстаў. Навагодні падарожжа традыцыйна выклікала вялікую цікавасць не толькі ў беларусаў, але і ў інашэстанцаў — жыхароў Расіі, Азербайджана і нават Турцыі. Восі і цяпер паслугай могуць скарыстацца арганізаваныя групы падарожнікаў які беларускіх прадпрыемстваў і арганізацыі, такі з межных. Са станцыі Мінск-Паса-

жырскай чыгінкі будзе адпраўляцца ў 22.48, прыбываць у Брэст — у 8.33. А далей будзе падарожжа ў Белаўжэцкую пушчу на камфартабельным аўтобусе. На месцы турыстаў чакаюць сустрачы з Дзедам Марозам, Снігуркай, наведваць музей падарожнікаў, ветрака, чароўнага калодзежа, знаёмства з музеем прыроды Нацыянальнага парку. У Мінск вандруюць вернуцца ў 22 гадзін.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Дабрачынная акцыя «Права на жыццё»

1 лютага Марку Барысіку споўніцца тры гады. У хлопчыка — хронічны гепатыт С. Для выратавання Марку неабходна прайсці гадавы курс тэрапіі 52 амаль пегітрону. Яго бацькі — м

ОАО «Белагропромбанк» проводит республиканский конкурс «Лучшая агроэкоусадьба 2010 года»

ПОЛОЖЕНИЕ

о порядке проведения республиканского конкурса ОАО «Белагропромбанк» «Лучшая агроэкоусадьба года»

Глава 1

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Положение о порядке проведения республиканского конкурса ОАО «Белагропромбанк» «Лучшая агроэкоусадьба года» (далее – Положение) определяет порядок и условия проведения республиканского конкурса ОАО «Белагропромбанк» «Лучшая агроэкоусадьба года» (далее – республиканский конкурс).

2. Республиканский конкурс проводится ежегодно, по итогам деятельности субъектов агроэкотуризма¹ за истекший календарный год (далее – отчетный год) по номинациям согласно Приложению 1.

3. Участниками республиканского конкурса являются: субъекты агроэкотуризма – победители областных конкурсов, организуемых областными исполнительными комитетами (далее – облисполкомы) и проведенных не позднее 25 февраля года, следующего за отчетным;

субъекты агроэкотуризма, зарегистрированные на территории области (-ей), на которой (-ых) по решению облисполкома(-ов) проведение областного конкурса по каким-либо причинам не предусматривается.

4. Организация проведения республиканского конкурса осуществляется ОАО «Белагропромбанк» (далее – Банк) совместно с Белорусским общественным объединением «Отдых в деревне» (далее – БОО «Отдых в деревне»).

Глава 2

ОРГАНЫ, ОБЕСПЕЧИВАЮЩИЕ ПРОВЕДЕНИЕ РЕСПУБЛИКАНСКОГО КОНКУРСА, ПОРЯДОК ИХ ОБРАЗОВАНИЯ

5. Организация и проведение республиканского конкурса осуществляется организационным комитетом (далее – оргкомитет), в состав которого входят представители Банка, БОО «Отдых в деревне», иные лица.

6. На оргкомитет возлагаются следующие функции:

6.1. организация работы по сбору всей необходимой информации о субъектах агроэкотуризма – участниках республиканского конкурса;

6.2. определение партнеров республиканского конкурса, оказывающих материальную и/или информационную поддержку (далее – партнеры конкурса);

6.3. определение сметы расходов на проведение республиканского конкурса;

6.4. определение в каждой номинации не более трех участников республиканского конкурса, имеющих лучшие показатели деятельности в сфере агроэкотуризма, согласно общим критериям оценки деятельности субъекта агроэкотуризма;

6.5. организация изготовления дипломов и призов республиканского конкурса;

6.6. организация иных мероприятий по подготовке к проведению республиканского конкурса;

6.7. организация и проведение церемонии награждения победителей и лауреатов в каждой номинации республиканского конкурса.

7. Для определения победителей республиканского конкурса формируется жюри республиканского конкурса (далее – жюри конкурса) из представителей Банка, БОО «Отдых в деревне», победителей республиканского конкурса по итогам года, предшествующего отчетному году, и других заинтересованных в проведении республиканского конкурса (эксперты: по архитектуре, интерьеру, внешнему оформлению, по традиционной кухне, по использованию и сохранению традиционных ремесел, по использованию и сохранению народных обычаев и обрядов, устного и музыкального творчества и другие).

8. Персональный состав оргкомитета и жюри конкурса утверждается приказом Банка не позднее 15 февраля года, следующего за отчетным.

Глава 3

УСЛОВИЯ УЧАСТИЯ В РЕСПУБЛИКАНСКОМ КОНКУРСЕ

9. Проводимый республиканский конкурс является открытым. Объявление в печати или иных средствах массовой информации (далее – СМИ) о проведении республиканского конкурса осуществляется Банком не позднее 15 января года, следующего за отчетным, в порядке, предусмотренном законодательством Республики Беларусь.

10. Для участия в республиканском конкурсе в срок не позднее 1 марта года, следующего за отчетным, в оргкомитет представляется информация о субъектах агроэкотуризма – участниках республиканского конкурса, в том числе:

заявка субъекта агроэкотуризма на участие в республиканском конкурсе по форме согласно Приложению 2; документы (материалы), позволяющие определить соответствие участника республиканского конкурса критериям заявленной номинации;

дипломы, грамоты, благодарности либо их копии; сведения о профессиональной подготовке (участие в семинарах, тренингах, стажировках по агроэкотуризму и другое); рекламные проспекты, каталоги; фотоальбомы, раскрывающие деятельность субъекта в сфере агроэкотуризма; документы, подтверждающие количественные показатели деятельности в сфере агроэкотуризма (информация по установленной форме о договорах на оказание услуг в сфере агроэкотуризма, заключенных в отчетном году, с отметкой налогового органа), либо их копии; иные материалы.

Субъекты агроэкотуризма – победители республиканского конкурса по итогам года, предшествующего отчетному году, не вправе принимать участие в республиканском конкурсе, проводимом по итогам их деятельности в сфере агроэкотуризма за отчетный год.

Глава 4

ПОРЯДОК ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПОБЕДИТЕЛЕЙ И ЛАУРЕАТОВ РЕСПУБЛИКАНСКОГО КОНКУРСА

11. На основании анализа представленной информации об участниках республиканского конкурса и руководствуясь общими критериями оценки деятельности субъекта агроэкотуризма (Приложение 3), оргкомитет определяет не более трех участников республиканского конкурса в каждой номинации, имеющих наибольшее количество баллов и являющихся потенциальными претендентами на победу в соответствующей номинации республиканского конкурса (далее – претенденты).

12. Для определения победителей и лауреатов республиканского конкурса оргкомитет представляет на рассмотрение жюри конкурса по каждому претенденту документы, представленные им для участия в республиканском конкурсе, и результаты проведенной оценки (общие критерии оценки деятельности субъекта агроэкотуризма).

13. Каждый из членов жюри конкурса оценивает претендентов, руководствуясь критериями оценки претендентов на победу в соответствующей номинации согласно Приложениям 4-8 к настоящему Положению.

Для объективности оценки члены жюри в обязательном порядке посещают агроэкоусадьбу претендента.

14. Результаты оценки по каждому претенденту членами жюри конкурса передаются в оргкомитет. Оргкомитет суммирует количество баллов, выставленных членами жюри, и определяет победителей и лауреатов республиканского конкурса в соответствующей номинации.

Победителем республиканского конкурса в соответствующей номинации становится один из претендентов, набравший наибольшее количество баллов, оставшиеся претенденты становятся лауреатами республиканского конкурса.

В случае, если несколько претендентов набрали одинаковое количество баллов, данные претенденты становятся победителями республиканского конкурса в соответствующей номинации.

Глава 5

ПОВДЕНИЕ ИТОГОВ РЕСПУБЛИКАНСКОГО КОНКУРСА И НАГРАЖДЕНИЕ ПОБЕДИТЕЛЕЙ

15. Победители республиканского конкурса награждаются дипломом «Победитель республиканского конкурса ОАО «Белагропромбанк» «Лучшая агроэкоусадьба года» и ценным призом.

16. Лауреаты республиканского конкурса награждаются дипломом «Лауреат республиканского конкурса ОАО «Белагропромбанк» «Лучшая агроэкоусадьба года» и призом.

17. Иные участники республиканского конкурса награждаются дипломом «Участник республиканского конкурса ОАО «Белагропромбанк» «Лучшая агроэкоусадьба года».

18. В отдельных случаях по решению жюри конкурса могут быть награждены:

дипломом «Гран-при республиканского конкурса ОАО «Белагропромбанк» «Лучшая агроэкоусадьба года» и ценным призом победитель республиканского конкурса, набравший наибольшее количество баллов, и агроэкоусадьба которого соответствует нескольким установленным Банком номинациям;

специальными дипломами участники республиканского конкурса, агроэкоусадьбы которых в полном объеме не соответствуют критериям оценки на победу в установленных Банком номинациях, но отмечены членами жюри конкурса.

19. Официальная церемония награждения победителей, лауреатов и участников республиканского конкурса проводится, как правило, на организумемой Банком специализированной конференции по вопросам развития агроэкотуризма в Республике Беларусь, в торжественной обстановке с приглашением партнеров конкурса, представителей СМИ, иных заинтересованных лиц.

Приложение 1

ПЕРЕЧЕНЬ НОМИНАЦИЙ РЕСПУБЛИКАНСКОГО КОНКУРСА «ЛУЧШАЯ АГРОЭКОУСАДЬБА ГОДА»

- «Сохранение белорусских традиций»;
- «Здоровый образ жизни»;
- «Гостеприимство»;
- «Зеленая усадьба»;
- «Стиль и гармония».

Приложение 2

ЗАЯВКА НА УЧАСТИЕ В РЕСПУБЛИКАНСКОМ КОНКУРСЕ «ЛУЧШАЯ АГРОЭКОУСАДЬБА ГОДА»

1. В номинации:

«Сохранение белорусских традиций»	☐
«Здоровый образ жизни»	☐
«Гостеприимство»	☐
«Зеленая усадьба»	☐
«Стиль и гармония»	☐

2. Ф.И.О. субъекта агроэкотуризма, наименование агроэкоусадьбы _____
3. Местонахождение агроэкоусадьбы _____ адрес: _____
- _____ тел. _____ факс _____ e-mail _____
4. Место и дата регистрации субъекта агроэкотуризма _____

5. Дополнительная информация об агроэкоусадьбе: описание усадьбы, уточнение специализации и предлагаемых услуг, информация о достопримечательностях, расположенных в районе усадьбы, описание окружающих природных объектов, их название, особенности (в произвольной форме, объемом не более одной страницы формата А4).

Субъект агроэкотуризма _____ (подпись) _____ (Ф.И.О.) _____

_____ (дата)

Приложение 3

ОБЩИЕ КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТА АГРОЭКОТУРИЗМА

Наименование критерия	Алгоритм оценки в баллах	Кол-во баллов*
1. Информация по установленной форме о договоре на оказание услуг в сфере агроэкотуризма, заключенных в отчетном году с отметкой налогового органа	- за каждый договор – 0,1 балла (максимум 10 баллов) - за каждого туриста – 0,01 балла (максимум 10 баллов)	
2. Количество (разнообразие) предлагаемых услуг (кроме проживания, питания, пользования электротехническими и бытовыми приборами)	За каждую услугу – 0,5 балла (максимум 10 баллов)	
3. Рекламное обеспечение туристов необходимой информацией о достопримечательности региона	За каждый буклет и/или другой информационный материал о достопримечательности региона присваивается по 2 балла (максимум 10 баллов)	
4. Вклад в сохранение и интерпретацию культурно-материального наследия	При наличии подтверждения факта присваивается до 10 баллов	
5. Наличие и состояние приусадебного хозяйства (уровень, размер, разнообразие)	За состояние приусадебного хозяйства присваивается до 3 баллов	
6. Наличие стиля в оформлении агроэкоусадьбы	За наличие стиля в оформлении агроэкоусадьбы присваивается до 7 баллов	
7. Реализация новых идей за отчетный год (что придумано, сделано, построено)	За каждый реализованный в отчетном году проект, необходимый для деятельности в сфере агроэкотуризма, присваивается 2 балла (максимум 10 баллов)	
Итого баллов:		

Председатель оргкомитета конкурса _____ (подпись, Ф.И.О.) _____

Члены оргкомитета конкурса: _____ (подпись, Ф.И.О.) _____

_____ (подпись, Ф.И.О.) _____

Дата _____

Приложение 4

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ПРЕТЕНДЕНТА НА ПОБЕДУ В НОМИНАЦИИ «СОХРАНЕНИЕ БЕЛОРУССКИХ ТРАДИЦИЙ»

Наименование критерия	Кол-во баллов*
1. владение белорусским языком	
2. сохранение традиционной архитектуры	
3. возрождение народных обрядов, других элементов фольклора и использование их в программе приема агроэкотуристов	
4. поддержка народного ремесла (например, знакомство с местными мастерами и обеспечение спроса на их изделия)	
5. знание местных легенд и сказаний, умение рассказать туристам известные и малоизвестные факты об истории края, наличие интересного и удобного маршрута, связанного с этими приданиями	
6. отображение выдержанного в национальных традициях уклада жизни в данной местности	
Итого баллов	

* по каждому критерию максимальный балл – 5.

Член жюри конкурса: _____ (подпись, Ф.И.О.) _____

Дата _____

Приложение 5

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ПРЕТЕНДЕНТА НА ПОБЕДУ В НОМИНАЦИИ «ЗДОРОВЫЙ ОБРАЗ ЖИЗНИ»

Наименование критерия	Кол-во баллов*
1. предоставление гостям дополнительных оздоровительных услуг (купание, массаж, фиточаи, пешие прогулки и прочее)	
2. наличие в усадьбе бани, как обязательного элемента оздоровления и отдыха (баня должна быть построена с использованием экологически чистых материалов, отвечать требованиям гигиены, приветствуется оригинальное оформление и стиль)	
3. наличие уникальных оздоровительных услуг (хозяева могут представить свой, отличный от других, рецепт красоты, приветствуется оригинальность предложения услуги)	
4. агроэкоусадьба уделяет особое внимание здоровому образу жизни – организуются велопробеги, путешествия на байдарках, лодках, лыжах, походы и другое.	
Итого баллов	

*по каждому критерию максимальный балл – 5.

Член жюри конкурса: _____ (подпись, Ф.И.О.) _____

Дата _____

Приложение 6

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ПРЕТЕНДЕНТА НА ПОБЕДУ В НОМИНАЦИИ «ГОСТЕПРИИМСТВО»

Наименование критерия	Кол-во баллов*
1. наличие специальных (разнообразных) программ пребывания туристов	
2. качество и разнообразие предлагаемых блюд	
3. наличие постоянных туристов (как показатель высокого сервиса)	
4. наличие положительных отзывов о хозяевах на форумах туристических порталов (за отчетный год)	
5. количество и качество предоставляемых дополнительных услуг	
Итого баллов	

*по каждому критерию максимальный балл – 5.

Член жюри конкурса: _____ (подпись, Ф.И.О.) _____

Дата _____

Приложение 7

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ПРЕТЕНДЕНТА НА ПОБЕДУ В НОМИНАЦИИ «ЗЕЛЕНАЯ УСАДЬБА»

Наименование критерия	Кол-во баллов*
1. поддержание экологически чистого сельского хозяйства (неиспользование пестицидов и минудобрений, обеспечение туристов продуктами собственного подворья и другое)	
2. «зеленая» политика в строительстве (использование экологически чистых материалов и традиционных технологий)	
3. обеспечение гостей информацией о местной природе, местной культуре, органическом сельском хозяйстве (с помощью листовок, путеводителей, туров)	
4. использование воды и энергии должно быть бережливым (в усадьбе не должно быть утечки воды, поощряется использование возобновляемых источников энергии)	
5. в агроэкоусадьбе предлагаются дружественные по отношению к окружающей среде экскурсии (велосипеды, лыжи, пешие прогулки, верховая езда, катание на лодках и другое)	
6. бережное отношение к природе, участие в мероприятиях, направленных на сохранение местной флоры и фауны	
Итого баллов	

*по каждому критерию максимальный балл – 5.

Член жюри конкурса: _____ (подпись, Ф.И.О.) _____

Дата _____

Приложение 8

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ПРЕТЕНДЕНТА НА ПОБЕДУ В НОМИНАЦИИ «СТИЛЬ И ГАРМОНИЯ»

Наименование критерия	Кол-во баллов*
1. функциональная и эстетическая согласованность всех элементов усадьбы (постройки, интерьер, благоустройство территории и другое)	
2. гармоничное включение усадьбы в природное окружение	
3. согласованность усадьбы со сложившейся социальной и градостроительной средой	
4. наличие элементов местной культуры и их умелое использование для усиления познавательной функции отдыха	
5. проявление высокого профессионального уровня хозяев усадьбе (умение общаться, навыки обслуживания туристов, индивидуальный подход, знание местной культуры, истории, особенностей природной среды)	
Итого баллов	

*по каждому критерию максимальный балл – 5.

Член жюри конкурса: _____ (подпись, Ф.И.О.) _____

Дата _____

Информацию по вопросам участия в республиканском конкурсе ОАО «Белагропромбанк» «Лучшая агроэкоусадьба 2010 года» можно получить в областных филиалах и региональных отделениях, по телефону контакт-центра и на сайте Банка.

Телефон Контакт-Центра Банка – 136
8.00–20.00 – рабочие дни, 8.00–18.00 – выходные и праздничные дни. Звонки со стационарного телефона, с мобильного телефона (life), Velcom, МТС) – по тарифам операторов связи. Консультации оказываются бесплатно.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 22.07.2009 № 2, выдана Национальным банком Республики Беларусь, УНП 100693551.

Спорт–тайм

«Юнацтва» выйграла Кантынентальны кубак
Мінскае «Юнацтва» выйграла ў трэцім туры Суперфіналу Кантынентальнага кубка ў аўстрыйскага «Рэд Була» і заваявала гэты трафей. Турнір праходзіў у нашай сталіцы на «Мінск-Арэне». Разам з кубкам мінскі хакейны клуб атрымаў і пцёўку ў Лігу чэмпіёнаў, якая была адраджана ў сезоне 2008/2009, аднак у сувязі з сусветным фінансавым крызісам адновіцца толькі будучы восенню.

Тры шайбы «Юнацтва» закінула ўжо ў першым перыядзе, аднак аўстрыйцы за хвіліну да перапынку рэалізавалі буліт. У другім перыядзе перавага гаспадароў зноў вырасла да трох шайб. А вось апошняя дваццаціхвілінка стала для «Юнацтва» няудалай: госці скарацілі іх перавагу да мінімуму, але на большае часу ў «Рэд Була» не хопіла. У выніку — 4:3.

Сёлета Кантынентальны кубак прагнаравалі клубы з вядучых хакейных краін Еўропы (Расіі, Швецыі, Фінляндыі, Чэхіі, Славакіі, Швейцарыі, Германіі). Таму самая высокая пазіцыя ў рэйтынгу клубаў, якія ўдзельнічалі ў турніры, займае леташні ўладальнік кубка аўстрыйскі «Рэд Бул» — 101-е месца. «Юнацтва» знаходзіцца на 107-м радку, французскі «Рун» — на 126-м, дацкі «Сендзеруске» — на 136-м.

«Юнацтва» раней удзельнічала ў шасці розныгрышах Кантынентальнага кубка. У 2007-м упершыню яго выйграла, адолеўшы ў фінале віцэ-чэмпіёна Расіі омскі «Авангард». Год таму мінчане былі другімі, саступішы «Рэд Булу».

Адна з галоўных праблем, якая пасля выйгрышу хвалюе галоўнага трэнера «Юнацтва» Міхаіла Захарава, — як захаваць гульцоў у форме. «Я ўжо размаляў у хакеістамі ў раздзявалы. Яны ж зараз напюцца, а ў нас наперадзе некалькі важных матчаў у чэмпіянаце Беларусі», — хваляваўся спецыяліст на прэс-канферэнцыі.

Кушнір выйграў этап Кубка свету, Цупер заваявала серабро

Беларускі фрыстайліст Антон Кушнір выйграў этап Кубка свету, які прайшоў у канадскім Мон-Тэбрызі. Спартсмен набраў 247,60 бала. Гэта першая ў сёлётным сезоне перамога леташняга ўладальніка Хрустальнага глобуса. Другім стаў кітаец Лі Гуанлю, трэцім — украінец Станіслаў Краўчук.

А ў жаночых спаборніцтвах беларуска Ала Цупер з вынікам 187 балаў стала сярэбраным прызёрам. Астатнія месцы на ўдзельнікам занялі кітанкі. У 2007-м упершыню Кубок свету сярод лыжных арабатураў Антон Кушнір са 168 баламі на суме трох этапаў займае трэцяе месца. Ала Цупер, якая прыняла ўдзел толькі ў адным этапе, з 80 баламі размяшчаецца на 10-м радку.

Азаранка з перамогі стартвала на Australian Open
Беларуская тэністка Вікторыя Азаранка ўпэўнена стартвала на турніры «Вялікага шлема» Australian Open у Мельбурне. У першым крузе з немкай Катрын Верле яна разабралася ўсяго за 66 хвілін — 6:2, 6:0. У другім раўндзе Азаранка чакае чэшка Андрэа Главачкава.

Тым часам у рэйтынгу Жаночай тэніснай асацыяцыі (WTA) Азаранка з 10-га радка паднялася на 9-ты, апярэдышы Алену Дзямценчэву, якая завяршыла кар’еру. Працягвае ўзначальваць рэйтынг датчанка Каралін Вазняцкі, на другім месцы — расіянка Вера Званарова, на трэцім — бельгійка Кім Клійстэрс.

«Шахцёр» лідзіруе ў групе на Кубку Садружнасці

У другім матчы XIX міжнароднага футбольнага турніра Кубак чэмпіёнаў Садружнасці, які праходзіць у Санкт-Пецербургу, салігорскі «Шахцёр» унічыю 1:1 згуляў з моладзевым складам расійскага «Зеніта». У беларусаў на 77-й хвіліне вызначыўся Алумона. У другой сустрэчы групы С зстонская «Флора» перамагла туркменскі «Небітчы» з лікам 3:0. Нагадаем, што ў стартвым матчы «Шахцёр» выйграў у «Небітчы» 2:1, а «Зеніт» — у «Флоры» — 1:0. Становішча каманд: «Шахцёр» — 4 ачкі (розніца мячоў 3-2), «Зеніт» — 4 (2-1), «Флора» — 3 (3-1), «Небітчы» 0 (1-5). Сёння салігорскі сустрэнуча з «Флорай».

БАТЭ выйшаў з адпачынку

Учора барысаўская каманда афіцыйна ўступіла ў фазу пераэсезоннай падрыхтоўкі. Першая трэнерука прайшла ў футбольным манежы. Да заняткаў прыступілі навічкі: варатар Андрэй Шчарбакоў, які перайшоў з «Віцебска», сербскі абаронца Марка Сіміч, а таксама экс-нафтанцаў Міхаіл Гардзійчык і Філіп Рудзік. Акрамя таго, на праглядзе знаходзіцца абаронца «Белшынь» Яўген Кунцэвіч і расійскі паўабаронца Максім Берднік. Пакуль у трэнеруках не прымае ўдзел Арцём Кандавы, які аднаўляецца пасля траўмы. Нагадаем, што з мінулагадня складу каманды выкраслены варатар Сяргей Верамко, які перайшоў ва ўкраінскі «Севастопаль».

Асоль Слівец завяршае кар’еру

Пра гэта заявіў першы віцэ-прэзідэнт федэрацыі фрыстайла Расіі Сяргей Кароль у інтэрв’ю «Большоmu спорту». Нагадаем, што пасля Алімпіяды ў Ванкуверы Цімафей і Асоль Слівец, якія выступалі за зборную Беларусі, вырасілі памяцьнік спартыўнае грамадзянства і пацашы выступленні над расійскім сцягам з праціслам на Сочы-2014. Зараз поўным ходам ідзе афармленне ўсіх дакументаў. «Асоль спачатку загарэлася ідэяй выступаць за Расію, яе ўраіла інфраструктура і пад’ход да справы. Але, на жаль, на сямейных абставінах яна вымушана сысці са спорту», — паведаміў Кароль. Афіцыйная заява чакаецца пасля таго, калі Цімафей атрымае дазвол выступаць за Расію.

На Гульніях-2010 28-гадовая Асоль заняла чацвёртае месца. Яе брат Цімафей стаў 9-м.

ХАКЕЎ КХЛ

Дробязь на білет у плей-оф

Заяцжны марфон, на працягу якога мінскае «Дынама» праявіло 7 гульніў за чатырнаццаць дзён на 5 розных арэнах, скончыла. Агульны вынік для «зуброў» не самы лепшы — 9 балаў з 21 магчымага. Дададзім да «чорнага» спісу і хатняе паражэнне ад канкурэнта за месца ў плей-оф мааскоўскага «Спартак», аднак не забудзем і пра адваротныя эмоцыі пасля перамогі над іншым сур’ёзным канкурэнтам — ніжагародскім «Тарпедз».

Апошняя два матчы дамашняй серыі «бела-балкітных» вымушаныя былі праводзіць па-за сценамі роднай «Мінск-Арэны» — там тым часам вытупілі мацэйшага ў змаганні за Кантынентальны кубак — і зноў наведвае Бабыруйск.

Мясцовыя гледачы шыльцыа запамінілі трыбуны падчас паўднёвай са «Спартаком». Патлядзёць сапраўды было на што і на каго. Чаго варты толькі галкіпер мааскоўскай каманды — 45-гадовы Дамінік Гашак. Сапраўднаа легенда сусветнага хакея, чалавек, які за сваю кар’еру (дарчыі яна працягваецца ўжо больш за 30 гадоў — свой першы прафесійны матч чах праявіў яшчэ ў 1980 годзе!)

Выйграў усе магчымыя ўзнагароды, з гэтага сезона выступае за «Спартак» і выйшаў на бабыруйскі лёд супрацьстаяць беларускай камандзе. Асноўныя падзеі матчу разгортваліся ў другім перыядзе. Першы адзначыўся, праўда, адкрыццём ліку — Шкотаў закінуў шайбу акурат у «дзвяятку» варотаў Роберта Эша — аднак прайшоў у роўня барацьбе на сярэдніх хуткасцях. А вось палыня перапынку каманды зарухаліся куды больш жава

«МНЕ ПРЬЕМНА, ШТО БАРАДУЛІН НАЗЫВАЕ МЯНЕ КАЗЛОМ!..»

«ДЛЯ МЯНЕ БЫЛО ШЧАСЦЕ МЫЦЬ ЗАСР...ЫЯ ПЯЛЮШКА МАЕ ДАЧКІ...»

— Упартасць, за якую вас прызвалі казлом, прынесла вам нязручнасці ў жыцці? — Наадварот, мне гэта дапамагала. Бо калі папусціцца, то кожны на карак сядзе і будзе паняць. Трэба быць упартым. Я упарты.

— Вы упарціцца толкі ў прынцыповых пытаннях ці гэта стэль паводзін такі? — Хутчэй — стэль паводзін. Хоць у паводзінах я магу і адступіцца, а ў прынцыповых пытаннях — не. Там ужо — да канца.

— Гэта тычыцца ўсіх, нават каго вы любіце? — Асабліва!

— Ну добра. Прыходзіць да вас унучка і кажа, што хоча вам на шпалерах намалюваць роўжыцу. Вы будзеце упарціцца? — Намалюй! Вось яна мне ўжо колькі малюнкаў зрабіла (у пакоі вісіць шмат малюнкаў на сценках. — Аўт.). Але гэта іншая справа — яна ўнучка! Для мяне было незразумела, чаму я яе люблю больш чым сваіх дзяцей. Учора яны ў мяне былі, і сын мне патлумачыў: «Гэта вельмі проста. У дзядюў і бабуль менш клопату!»

— Праўда — для мяне гэта свята, а ў яго гэта кожны дзень вялікі занятак! — У старогаў гэта радасць — ты бацьчы, чаго ты дасягнуў, чым ты сканчаешся, і што пачынаецца з гэтага.

— А калі вашы дзеці былі маленькія, вы былі клопатлівым бацькам? Некаторыя жонкі творчых людзей скардзяцца, што ён «і паціцу не павесіць, і ср...у дзіццю не выцер».

— У мяне было крышачку інакш. Чамусьці мая жонка і мая цешча, асабліва цешча, неўзлюблілі дачку маю. Тая толькі нарадзілася, недзе пару тыдняў, і я заўважыў раптам, як мая цешча... Тады ж ніякіх падгузнічак не было, былі пялюшкі, якія трэба было бясхонца мыць і сушыць. Гляджу — абсэр...а пялёнка. І мая цешча бярэ — і яе пачынае ледзьве-ледзьве не ванітаваць. Мілая мая! Я быў страшэнна здзіўлены. Бо мне мыць пялюшкі з г...ом майго дзіцяці — гэта вялікая асалода. Яно мне пахла, а не смародзіла!.. А жонка таксама неак халодна-халодна ставілася да гэтай дзеўчынкы майёй маленькай. Аж пакуль не нарадзіўся сын праз два гады. Там гэтага хлопца — ужо яму толькі ў ср...у дзюмухалі!

— Ужы мяне нават і не дапускалі да яго — гэта быў любімец бабы і маці. А Леся засталася на маіх руках практычна. У адной сям'і два розныя выхаванні. Цешча ненавідзела гэтую Леся, а я да яе прыкіпеў усёй душой. Я не забуду той сізны, як яе ванітавала ад пялюшак...

— Можна, якая шхлячканка была? — Якая шхлячканка, што вы гаворыце — з Уваравіч пад Гомелем, яна і мая жонка нагуляла...

— А цяпер жа сталася наадварот — вы часцей бачыце сына, чым дачку? — Ну так, лёс склаўся, што я жыў у адным горадзе з сынам і кантакту з яго сям'ёю, а Алеся жыве ў Амерыцы і кантакту са сваёй маці, якая ненавідзела яе. Яна яе ненавідзіць і зараз. Але яе ў адка з унукі не любяць — дзеці Алеся.

— У якім парадку гэта было: ваша жонка з'ехала — і вы разышліся, ці вы разышліся — і яна з'ехала? — Мы спачатку разышліся, і тады яна з'ехала. Яшчэ да таго, як паехала Алеся — бо мела там сваякоў. А тое, што мая дачка паехала, — я да гэтага часу шкадую... Хоць гэта сямейнае —

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

яшчэ ў 1895 годзе ў Амерыку на заробкі з'ехаў мой дзед па матчынай лініі. Потым паехаў адзін яго сын, другі, трэці, чацвёрты... Усяго ў яго было 8 дзяцей, з якіх з'ехалі шэсць.

«ПЕРШЫ УСПАМІН ДЗЯЦІНСТВА — ЯК У 1939 ГОДзе БАЦЬКІ ГАЛАСАВАЛІ...»

— Ці не з хутара ваш такі хутаранскі рактар? — Відаць, адтуль. Маё дзяцінства прайшло там, дакладней першыя шэсць ягоных гадоў. А далей ужо — вайна, і жыў у цёткі Ганны ў суседняй вёсцы... Бацькоў арыштавалі летам 1942 года, дзесьці ў ліпені. Яны былі ў гэты момант у хляве ці на двары. А дзця, я, ляжала ў хляве, накрытае з галавою. І калі я прагнуўся, то пабачыў, што нікога ў хляве няма і чужая гаворка. Немцы.

— Яно было тады рэдкае? — Вельмі рэдкае! Я меў вялікі клопат у ЗАГСе, каб зарэгістраваць гэтае імя! Мне крычалі, што «няма такога імяні» і тыкалі нейкі там спіс «жазвольных» імянаў. Толькі «Аляксандра»!.. Я кажу: «Зарэгіструеце!» Толькі «Алеся», праз «а!» Гразіўся ім, што ў аваротным выпадку паіду да пракурора. Там сядзеў афіцэр у цывільным, які папёр на мяне. Я на яго цыкнуў. Кажу, сваю дачку, як закахаш, будэш называць, а мне зарэгіструйце Алеся. Потым, дарэчы, высветлілася, што ў Дамашэвіча дзюўчынка была Аляксандра. І мая Алеся сталася ці не першай у Мінску.

— Дык а сам вы хто па нацыянальнасці: польскі праваслаўны беларус? — Палашук! То бок, цяпер я беларус, але нарадзіўся як палашук, хоць і грамадзянін Польшчы. Пры перапісе я пазначыў, што я беларус, але мая родная мова — заходне-палеская. Іншыя мовы, якія ведаю, напісаў — беларуская, руская, польская, нямецкая, латышская...

— А на заходнепалескую мову вы што-небудзь перакладалі? — Трошкі перакладаў. У «Фердыдурцы» Вітальда Гамбровіча ёсць дыялогі, дзе героі гавораць на палескай мове, крыху апалачанай — у тых месцах якраз адбываюцца дзеянні. Там я ўжо адвёў душу. Так гаварылі ў нас у Смаляніцы.

«НЕМЦЫ ЗБІВАЛІ БАЦЬКОЎ, ЦКАВАЛІ САБАКАМІ, А ПАСЛЯ РАСТРАЛЯЛІ...»

— Дык тады, калі вы працніліся адзін у хляве, вы пабачылі немцаў? — Якраз тады іх не было ў пакоі. Але я адразу зразумееў, што гэта немцы. Ведаў ужо, што гэта такое. Яшчэ зміою немцы дапытвалі нас у хаце. Мама сядзела за кроснамі ткала, я сядзеў злева ад яе. Яна кідала чаўнок, а я кідаў яго абратна. На кухні білі бацьку. Адзін немец увайшоў у пакой, прываставі маме пісталет да галавы. Пачаў нешта пытаць. Яна адказвае — бо ўмела гаварыць па-нямецку. Скопчыла Пружанскую гімназію — ведала польскую, нямецкую, рускую, ідыш. Я не разумеў, што немец пытае, што мама адказвае. Потым ён прываставіў пісталет да маё галавы, зноў у яе нешта пытаў. Раптам на кухні глянучы стрэл. Мы скальхнуліся. Немец пайшоў туды і больш да нас не вяртаўся. А там застрэлілі паліцэйскага Мэру. Такі вялікі рыжы паліцэйскі сабака быў. Бацька ж працаваў лесніком, быў паліцэйскім. Выцягнулі Мэру на двор. Мэра, праўда, праз дзень ажыла, хоць ёй куля пайшла ў лоб. Яна нічога не разумела, была як дурная, не слухалася каманд. Пахляла яшчэ з месца і памерла. А другі сабакан, Вятка, маленькі такі, выскачыў з хаты і ўіў. Немцы застрэлі яго ўжо ў Смаляніцы. Немцы чамусьці ўсіх сабак білі. Мабыць, таму, што сабакі ўсчынялі вялікі брэх, як толькі тыя заходзілі ў вёску.

— Як вы, шасцігадовы, выбраліся тады з хаты? — Калі ў хаце пацішэла, я хопі з-пад гэтай коўдры — і пад ложаж. І сядзеў там тры суткі ў забіцці, спаў, прачынаўся. Бо яны ўсіх нашых забралі, а самі размяшліся ў нашай хаце, зрабілі засаду на партызан. За гэта маіх бацькоў і скапілі — бо падазравалі ў дапамоце партызанам. Некалкі дзён я толькі бачыў нямецкія боты, якія праходзілі міма ложка, пад якім я сядзеў. Чуў нямецкі гергет. А пасярэдзіне пакоя яны склалі «стажок» з гранат — з драўнянымі ручкамі такія. Потым яны, як і зразумееў, абстралялі партызан у лесе — то бок, выканалі задачу свае засады. Нашу хату вырашылі разабраць і перавезці ў вёску пад камандатуру. Бо хата была новая, вялікая, на тры пакоі — у сляе такіх не было, а бацька-лянік мог сабе дазволіць. А ў вёсцы жыла мая цётка Ганна, бацькава сястра. Туды вывезлі бацькоў, і, калі іх влілі па вуліцы, мама паспела крэнучы цётцы, што «Вася ў хаце застаўся». Немцы пагналі сялян з вёскі перад разборчай хатой перавезці на падводах усю маёмасць. Туды нараспілася дапамагач і мая цётка Ганна. Яна і выкапала мяне з-пад ложаж, забрала. З хаты знялі дахоўку, ажно нехта з'явіўся са Смаляніцы з новым задам: перадумалі перавозці, паліце ўсё ч чорту. Так наша новая хата згарэла на маіх вачах. Камандаваў гэтым немцац па прозвішчы Люман. Усю вайну я жыў у цёткі, не ведаў, што з бацькамі. Яна сулакоівала, казала, што ёй сілса па маці, што яна жывае.

— Як даведліся праўду? — Што з бацькамі нешта страшнае, я зра-зумеў адразу. Ад усёго гэтага ў мяне пачалася хвароба — нетрыманне. Ні вялікая, ні малага. Цётка вадзіла мяне да шпалту. Памятаю, як шпалтуха макала хлебны мякіш у гаршчак з цёплай вадой і вадзіла ім па мам жываце, шпалччы пры гэтым малітвы. Дапамагло! Але пасля я захварэў на крываўку — дызэнтэрыю. Ад гэтага памерла ўнучка цёткі, а я выжываў. Паўтара месяца цётка варыла мне рэздэнскае проса, больш нічога я есці не мог. Пад канец не было і надзеі, што я выжыву — у мяне выпала кішка. Які панчоха — зысала сантыметраў на 20. Я помню, за сталом сабраўся «кансіюм» — цётка, другая цётка, суседка, ішчэ адна суседка. У выніку суседка Сёмуха Арына абматала немчым такім палец, змазала і мне гэтую кішчуку ўправіла. І яна больш не выпадала, і да гэтага часу не выпадае! Гэта быў апошні ратунак, што магі гэтага бабы прядумаць — засунуць кішчу абратна! Я выкаракаўся, а ў сляе памерла чалавек трыццаць. Кожны дзень я бачыў, як за акном неслі новыя крыжы — некага зноў хавалі.

— Як вы даведліся праўду пра лёс бацькоў? — У Пружане ў турме сядзела жанчына, якая прыехала ў госці з Масквы, і вайна яе захапіла тут. Немцы яе ў выніку выпусцілі. Яна сядзела ў адной камеры з маёй мамай. Распавяла, як маму моцна білі, цкавалі сабакамі — сабака адараваў ёй цыцку... Пасля іх з бацькам вывезлі ў Слабудку і расстралялі ў агульняй яме. Усёго немцы знішчылі там 5000 чалавек.

— У вас, мабыць, умоўналіся пра гэта. Немцы знішчылі вашых бацькоў, а вы пасля гэтага ўсё жыццё перакладалі з нямецкае мовы... — Разумеюць, гэта была мова, якую ведала, на якой магі рамаўляць мая мама...

Глеб ЛАЗАБЭДЕНКА. Фота аўтара. (Працяг гутаркі з Васілём Сёмухам — пра пераклад Бібліі, сяброўства з Караткевічам, звальненне з выдвецтва і неверагодныя прыгоды ў часе адзінай у жыцці павязкі ў Нямеччыну — чытайце ў наступным нумары «Звязды».)

— Дарэчы, гэта ваш першы ўспамін пра дзяцінства? — Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне да БССР. Памятаю, як мае бацькі кідалі ў скрынячку два лісточкі — адзін блакітны, а другі ружовы.

— Дык гэты адбывалася яшчэ, калі хутар быў пад Польшчу? — Не, выбары былі, як ужо вызвалілі. А на-

— Я памятаю першы дзень вайны, калі нас у Ясэцкі абстралялі. Ліцелі самалётны спачатку за лес, потым там раздаліся выбухі — бамбілі Ружаны. Потым яны ляцелі назад — і пачалі страляць. Мы адразу пагналі кароў у лес. Невідна яны не забілі. А потым немцы збілі савецкі самалёт, ён упаў за агародамі Смаляніцы. Лётчык выкінуўся, але яго расстралялі ў паветры, пакуль спускаўся на парашуце. А з таго самалёта ўсё Смаляніца ўсю вайну рабіла міскі, лыжкі... З парашутнага шойку забітага лётчыка кабеты ўсе вёскі зрабілі сабе сачыкі (булазачкі з пяском), дужа модныя, і наслі іх у святочныя дні... А першы ўспамін ведаеце які? Як у 1939 годзе да нас прыяздзіла галасавач на выбары за далучэнне

Безумоўна. Аднак скажам спачатку менавіта пра фініш мехкалоны (вядома ж, пра фініш-2010). А ў СПМК-122 фінішавалі вельмі добра. Тут, у прыватнасці, выканалі дзевяць аб'ёмаў будаўніча-мантажных работ амаль на 109 працэнтаў, на агульную суму 6689 мільёнаў рублёў, а ў параўнанні з аб'ёмам папярэдняга года прыбылі больш за 20 працэнтаў. Сярод зданых аб'ектаў — больш за 10 шматкватэрных жылых дамоў у Слуцку, Любані, Капылі (а таксама буйныя знешнія інжынерныя сеткі ў Капылі да новага мікрараёна), дамы сядзібнага тыпу на вёсцы, фізкультурна-аздараўленчы комплекс у Любані. Ды яшчэ дапамагалі іншым — у прыватнасці, пры здачы жылых дамоў у Стоўбцах.

Параўнальна невялікая па сваім колькасці складзе Слуцкая СПМК-122, цяпер 130 чалавек працуе тут (дарэчы, а яшчэ не так даўно, у 2008 годзе, тут увогуле было 70 чалавек), але, як ужо можна зразумець, немалы ўклад робіць калектыў мехкалоны ў агульнабудаўнічую справу вобласці. Можна назваць тут і такія лічбы: за год выпрацоўка на аднаго работніка мехкалоны (у дзейных цэнах) складала 58675 рублёў (а на аднаго рабочага — каля 74 мільёнаў); тэмпы росту прадукцыйнасці працы за год — 108 працэнтаў.

СПМК-122, як зазначана ўжо, з'яўляецца спецыялізаванай будаўнічай арганізацыяй. У пералік работ, якія выконваюць працаўнікі мехкалоны, уваходзяць: мантаж на аб'ектах (у тых жа жылых дамах) сістэм водазабеспячэння (як халоднага, так і гарачага) і ацяплення, каналізацыі, вентыляцыі, а апошнім часам — і сістэм газазабеспячэння. У СПМК-122 займаюцца таксама пракладаннем да аб'ектаў будаўніцтва і адпаведных знешніх сетак; а ў канцы мінулага года тут атрымалі ліцэнзію на падвядзенне да гэтых аб'ектаў газіфікацыйных камунікацый. У ліцэнзійным пераліку калектыву і выкананне дахавых работ; займаюцца ў СПМК-122 і мантажам металаканструкцый на невялікіх аб'ектах — гандлёвых павільёнах, міні-крамах і г.д.

Аднак вернемся да вынікаў працы калектыву ў 2010 годзе — з тым, каб асобна вылучыць яго найбольш значны аб'ект. Гэта, вядома ж, маштабны фізкультурна-аздараўленчы комплекс у Любані, які амаль што гатовы прыняць сваіх першых наведнікаў. Спартыўная зала гэтага комплексу складае каля 800 квадратных метраў, у ёй можна будзе займацца многімі відамі спорту, у тым ліку гульнявымі. Над залай абудаваны другі паверх з трыбунамі для бальельшчыкаў; побач з залай — інжынерна-тэхнічны памяшканні са шматлікімі ў іх вентыляцыйнымі паветраводамі, трубамі цэплага і водазабеспячэння, сістэмамі каналізацыі, пажаратушэння — карэйцаў кажуць, з усімі сістэмамі жыццязабеспячэння аб'екта, пры гэтым — і з датчыкамі «назірання» за імі.

Вядома, усе гэтыя сістэмы зманціраваны рукамі працаўнікоў мехкалоны. Гэта, як зазначае інжынер па ахове працы СПМК-122 Сяргей Руцкі, быў у цэлым складаны аб'ект. І, можа, найбольшую складанасць падчас працы выклікала тое, што Любанскі ФАК адносіцца да даўгабуду — некалі, больш за 10 гадоў таму, на гэтым аб'екце былі ўзведзены толькі падмурак, каркас ды некаторыя камунікацыі.

Так гэты каркас і працягваю да цяперашняга часу. А прайшоў час — змянілася пэўная будаўнічыя нормы, тэхнічныя нарматывы, патрабаванні.

Словам, шмат што давядзецца на гэтым аб'екце перапрацаваць, а ў першую чаргу праектна-тэхнічную дакументацыю. Гэта ж прывяло да таго, што, напрыклад, у тым жа цокалі спатрэбілася працаваць зусім іншым тэхналагічным адтуліны (для тэхналагічных трубапаводаў), у іншых месцах. Увогуле, удзельная вага сантэхнічных і іншых падобнага роду работ СПМК-122 складала на гэтым аб'екце каля 30 працэнтаў, хоць, напрыклад, на жылых дамах удзельная вага такіх работ складае каля 10 працэнтаў. Гэта, тым не менш, не перашкодзіла

працаўнікам СПМК-122 выканаць усе іх спецыфічныя работы даволі хуткімі тэмпамі. Агульнабудаўнічыя работы на аб'екце былі распачаты ў красавіку, а працаўнікі СПМК-122 прыйшлі на яго ў кастрычніку і справіліся з усім, што ім трэба было зрабіць, практычна да пачатку новага года.

Ужо адзначана: вялізная спартыўная зала фізкультурна-аздараўленчага комплексу амаль што гатовая прыняць першых наведнікаў, а будаўніцтва на пляцоўцы працягваецца. Тут жа, побач, прадуладжаны і плавальны басейн (другая чарга аб'екта), аб'ёмістая чаша якога хутка павінна павіснуць над зямлёй. Над яе аб'удаваннем і шчыравалі ў сцюдзёны зімі дзень напачатку новага года «агульнікі» будаўнікі. «А ўжо вельмі хутка прыйдзе і наш час, — зазначаў майстар СПМК-122 Сяргей Чаркас, — прычым нас тут чакае не менш, а, можа, нават большы аб'ём работ, чым на першай чарзе...»

— Цяпер мы маем каля 15 так званых задзельных аб'ектаў, — падкрэсліваў дырэктар Слуцкай СПМК-122 Мікалай Мінакоўскі. — Гэта ў асноўным жылыя дамы ў Слуцку, Капылі, Любані, Мар'інай Горцы, у якіх трэба выконваць сантэхнічна-мантажныя, газіфікацыйныя і іншыя работы па нашай спецыфіцы, мы таксама павінны падвесці газ да шматкватэрнага

кватрала. А вось потым у генеральнага падрадчыка справы пойдуць значна веселыя — вельмі будзе працаваць і нам. А тыя ж прамыя дагаворы мы, як правіла, заключаем з раўнымі аддзеламі адукацыі і культуры — на замену сантэхнічнага абсталявання ў школах і дзіцячых садках, рамонт дахаў і г.д.

Варта дадаць да слоў кіраўніка мехкалоны: яшчэ не так даўно прамыя дагаворы (а значыць, і дадатковых аб'ёмаў работ) у СПМК-122 не было. Але прыйшоў новы кіраўнік (у жніўні 2008 года) — сталі больш развартлівымі службы СПМК-122. І, напрыклад, тыя ж школы і садкі перахапілі ў адной з прыватных фірмаў, дакладней — прапанавалі аддзелам адукацыі і культуры раёна больш спрыяльныя ўмо-

радчык перадаць у належным выглядзе падвальныя памяшканні для абудавання ў іх інжынерных сетак — самі прыводзяць гэтыя памяшканні ў належны выгляд.

Знешнія земляныя работы, або абудаванне траншеяў для пракладвання ў іх да дома трубапаводаў рознага прызначэння, — як быццам таксама

На дзвях аднаго з пакояў Слуцкай спецыялізаванай перасовачнай механізаваанай калоны № 122 (СПМК-122) вісела (так было падчас наведвання калоны) даволі красамоўная і вельмі канкрэтная аб'ява: з 28.12.2010 па 10.01.2011 г. не працуем. Падумалася: ну вось, дайшла «цывілізацыя», якая мела месца на многіх расійскіх прадпрыемствах, і да нас; пры гэтым прыгадаліся пераднавагоднія папярэджанні з нашых асобных прадпрыемстваў: да 10-га не тэлефанаваць.

— Гэта адзін з нашых арандатараў, — тут жа ўдакладнілі сітуацыю ў СПМК-122. — А што датычыць нас, дык нам няма часу на столькі гуляць. Даводзім да канчатковага ладу леташнія аб'екты, адразу ж прыступілі да выканання праграмы сёлетняга года. Увогуле, без добрага старту цяжка разлічваць і на добры фініш...

Слуцкая СПМК-122

«БЕЗ ДОБРАГА СТАРТУ ЦЯЖКА РАЗЛІЧВАЦЬ І НА ДОБРЫ ФІНІШ...»

вы. «Рынак», — каментуюць гэту сітуацыю ў мехкалоне.

Няблага арганізавалі сваю працу ў мехкалоне на аб'ектах генеральнага падрадчыка. Той яшчэ толькі два паверхі выгнаў, а на гэтых паверхнях ужо з'яўляюцца працаўнікі СПМК-122 са сваімі батарэямі для ацяплення, пры гэтым самі ж тынкуюць нішы для батарэй. Як быццам і не іх гэта справа — тынкаваць, а не пасрэдна генеральнага падрадчыка, але ў таго — усё па плане, і яму пакуль што не да ніш. А ў СПМК-122 чакаць не жадаюць, і нават спецыяльна абзавяліся сваімі «агульнікамі» будаўнікамі. У выніку і самі не сядзяць без справы, і ў цэлым справа на аб'екце (і гэта, безумоўна, самае галоўнае) больш шпаркімі тэмпамі ідзе.

Не чакаюць таксама ў СПМК-122 і таго, пакуль генеральны пад-

радачыка, але і гэтыя работы, па сутнасці, забірае ў яго СПМК-122, тут нават набылі для гэтых мэтаў сваю землекапальную тэхніку. Між іншым, не круйдзе на гэта і генеральны падрадчык — дапамога ж, і ці можна, ці варта тут круідаваць?.. Хоць адпаведныя дадатковыя аб'ёмы работ (і гэта цалкам справядліва) у СПМК-122 запісваюць на сябе.

Падчас наведвання СПМК-122 звязілі нас і на жылы дом у Слуцку, па вуліцы Піянерскай, які рыхтаваўся да здачы: тут выконваліся генеральным падрадчыкам апошнія работы агульнабудаўнічага характару (класілі ў пад'ездах апошнія мэзкі і тынкуюкі, і фарбы), разам з тым ішоў агляд усталяваных у доме сантэхнікі, газавых пліт і г.д. (гэта інспекта-

Зроблена з улікам прапаной спецыялістаў СПМК-122

Раней у ваных пакоях кватэр не ўсталёўвалася спецыяльная падводка для пральных машын — цяпер такая падводка робіцца ўжо на самым пачатку; праектанты, па прапанове спецыялістаў СПМК-122, адмовіліся ў сваёй дакументацыі і ад жорсткай прывязкі газавай пліты да пэўнага месца ў кухні — цяпер замест жорсткай металічнай трубы з'явіўся гнуткі шланг. Усе гэтыя і іншыя ўдасканаленні, падкрэсліваюць у СПМК-122, — для зручнасці жыхароў.

магчыма, нашы ж знаёмыя. Дык вось: павінна быць так, каб потым не сорамна было глядзець ім у вочы. Між іншым, мы самі ж, у сабе ў ПМК, нямала чаго прапанавалі ў праектную дакументацыю з тым, каб нававіл потым меў як мага менш клопатаў...

Што канкрэтна прапанавалі? Раней у ваных пакоях кватэр не ўсталёўвалася спецыяльная падводка для пральных машын (а пральныя машыны, можна лічыць, ёсць ужо ў кож-

трубу, адпаведна — наладзілі яе выпуск.

Праектанты адмовіліся ў сваёй дакументацыі і ад жорсткай прывязкі газавай пліты на кухню да пэўнага месца — па прапанове спецыялістаў СПМК-122 з'явіўся гнуткі шланг. Усе гэтыя і іншыя прапановы і ўдасканаленні, падкрэсліваюць у СПМК-122, — для зручнасці жыхароў.

А яшчэ ў СПМК-122 таксама неаднойчы падкрэслівалі: трэба развівацца далей.

— Возьмем да сябе сёлета яшчэ 70—80 маладых спецыялістаў, — скажаў падчас гутаркі Мікалай Мінакоўскі.

— Дык вы ж такім чынам адразу павялічыце свой штат больш чым у паяўтара разоў. Ці знойдзеце для ўсіх работ?

— Знойдзем. Вось думаем новы цэх адкрыць на сваёй вытворчай базе (а яна ў нас пакуль што мае не зусім добры выгляд, да яе яшчэ рукі не дайшлі). Што будзем выпускаць у гэтым цэху? Вентыляцыйныя паветраправоды, элементы вадасцёкавых сістэм, металапрофіль. Устанавім новае абсталяванне па глыбі труб (з камп'ютарным кіраваннем) у старым цэху. Усе гэтыя сістэмы і элементы, металапрофіль неабходныя ў нашай рабоце. А яе ў нас хапае. І, спадзяюся, заўсёды будзем мець яе дастаткова...

Дарэчы, наконт спецыялістаў. Яны тут, як зразумела ўжо, — самага шырокага профілю, набіраюцца ў СПМК-122 з розных навучальных устаноў і каледжаў краіны, моладзь праходзіць у мехкалоне неабходную стажыроўку. Спецыялістам, пры неабходнасці, выдзяляецца інтэрнат. «Кадры трэба замацоўваць, яны ў будаўніцтве — асабліва каштоўныя», — падкрэсліваў дырэктар.

У «Мінскаблсельбудзе», якому падведманая Слуцкая СПМК-122, распрацаваны ўмовы сапартніцтва, у якіх закладзена мноства самых розных паказчыкаў. Яшчэ не так даўно калектыву СПМК-122, калі і знаёміўся з гэтымі ўмовамі, то хутка дзеля ці каўнасі. А цяпер тут яўна прыкладваюць: а ці не пацягнуць і яны на адно з прызававых месцаў?

Абгрунтавана прыкладваюць. Калектыву СПМК-122 вельмі добра ўвайшоў у новы працоўны год.

— У нас працуюць высокакваліфікаваныя, добра абуцаныя людзі, якія выдатна ведаюць сваю справу. Апошнім часам мы нямала набылі (узвалі ў лізінг) новай спецыялізаванай тэхнікі. Калектыву мехкалоны за апошнія гады яўна рушыў у сваім развіцці наперад, мае добрую даўнешнюю перспектыву. У людзях значна павысілася заробатная плата, прычым гэта менавіта заробленая заробатная плата. Мы працуем практычна на ўсіх аб'ектах Мінскаблсельбуда, у нашай калектыву — адказны ўчастак работ, з якімі ён, як правіла, спраўляецца паспяхова. Думаю, што так будзе і далей, — падкрэсліваў падчас размовы дырэктар СПМК-122 Мікалай Мінакоўскі.

Іван БАРАНОЎСКІ.
Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ
УНП 690019458.

- НА ЗДЫМКАХ:**
1. У спартыўнай зале першай чаргі Любанскага ФАКа: тут падчас наведвання аб'екта ішлі апошнія работы.
 2. Дырэктар СПМК-122 Мікалай МІНАКОЎСКІ.
 3. Інжынер па ахове працы Сяргей РУЦКІ і майстар участка Сяргей ЧАРКАС задаволены: год пачаўся добра.
 4. Мантажнік вентыляцыйнага абсталявання Аляксандр ЧЫЖЫК і мантажнік сантэхнічных сістэм Мікалай ЛОБАН на будаўніцтве ФАКа ў Любані.
 5. Экзамініст СПМК-122 Таццяна ГРЫГОРОВІЧ.
 6. Старэйшы работнік СПМК-122 вадзіцель Міхаіл БЕРАЗОЎСКІ.
 7. Новыя дамы ў Любані ўзведзены з удзелам спецыялістаў СПМК-122, якія выканалі ў гэтых дамах работы па мантажы сістэм інжынернай інфраструктуры.
 8. Рабочы момант: малады прабаб Дзяніс ПАНАСЮК і слесары-сантаэхнікі Валянцін БЕРАСНЕВІЧ і Геннадзь ПРЫНЬ — ідзе мантаж газавых пліт.
 9. Электразваршчык Дзяніс КАЛЧУК і мантажнік Сяргей КОБЕЛЬ падчас мантажу абсталявання ў адным са шматкватэрных дамоў у Слуцку.

НАШ АДРАС:
223610, Мінская вобласць,
г. Слуцк, вул. Леніна, 292а
Тэл.: 6 16 44, 6 16 10
e-mail: spmk-122@tut.by

ЯКІ ПРЫКЛАДЫ ПРАСОЎВАННЯ БЕЛАРУСКАГА СЛОВА МОЖНА ЎЗЯЦЬ З ЧАСОЎ БССР?

Аказваецца, нават у савецкую пару беларуска-руская двухмоўе рэальна спрацоўвала ў розных сферах. Напрыклад, у абвязковым парадку друкаваліся па-беларуску латарэйныя білеты. А творы нашых пісьменнікаў, якія пісалі на роднай мове, масава папулярызаваліся за межамі Беларусі.

Якія метады раскруткі нацыянальнай мовы можна пераняць з часоў БССР?

Пра гэта — у матэрыяле «Звядзі».

Публікацыя на нашых старонках журналісцкага расследавання «Бітва за роднае слова» выклікала разнастайныя водгукі. Нехта з людзей даводзіў, што беларуская мова сёння, у прынцыпе, непатрэбная. Нехта з чытачоў сцвярджаў, што мова з'яўляецца падмуркам нацыі і яе хісткае становішча трэба ратаваць.

Напрыклад, жыхар Мінска Валерый Александравіч (чалавек займае высокую пасаду ў галіне прамысловасці і папрасіў не пазначыць яго прозвішча на старонках газеты) лічыць, што нават у часы БССР беларуская мова была больш запатрабаваная, чым сёння.

Прыяўд прыклад з выкарыстаннем мовы на латарэйных білетах, якія ў гэты час калекцыяніруюць, — тлумачыць сваю пазіцыю Валерый Александравіч. — У СССР з 1958 года пачалі выходзіць так званыя грашовыя-рэчавыя латарэйныя білеты аформленыя цікавымі краямі саюзных рэспублік. Усе каштоўныя паперы друкаваліся на Дзяржбанку ў Маскве. Але тэкст на латарэйных білетах пісаўся ў абвязковым парадку на дзвюх мовах. Калі друкавалі пад Беларусь, то ў першую чаргу на іх пісалі па-беларуску, прытым вялікімі літарамі, і толькі потым — меншымі літарамі па-руску. Калі латарэйны білет прадаваўся, скажам, у Грузіі, то на ім па той жа схеме было напісана і па-грузінску, і па-руску...

Валерый Александравіч разгортвае адзін з альбомаў сваёй калекцыі. На вочы мне трапляецца грашовыя-рэчавыя латарэйны ўзору 1961 года. На ёй выключна па-беларуску напісана «Латарэйны білет» (рускай версіі надпісу няма). Далей чытаю: «Кошт білета 30 копеек» (большымі літарамі) і «Цена билета 30 копеек» (меншымі літарамі). З правага боку латарэй большымі літарамі па-беларуску напісана: «Тыраж выйгрышаў адбудзецца 9 снежня 1961 года», а ніжэй — меншымі літарамі па-руску «Тираж выигрешей состоится 9 декабря 1961 года». На адваротным баку латарэйнага білета прапісаны ўмовы атрымання выйгрышаў (дзевянома мовамі: спачатку беларускай, потым рускай).

Падкрэсу, што гэты латарэйны білет быў выпушчаны ў 1961 годзе. А за восем гадоў да гэтага выйшаў акадэмічны «Беларуска-рускі слоўнік», дзе многія нашы самабытныя словы ў літаральным сэнсе падняліся відэавочнымі рускамі. Рабілася гэта, на думку многіх даследчыкаў, дзяржаўна, каб штучна наблізіць беларускую мову да ўсеагульнай рускай. Але нават у тыя часы маскоўскі Дзяржбанк не дазваляў сабе адмовіцца ад беларускай мовы і выкарыстоўваў яе на нашых латарэйных білетах у першую чаргу.

Тое ж самае ў альбоме Валерыя Александравіча я пабачыў на савецкіх латарэйных білетах іншых гадоў выпуску — з 1971 да пачатку 90-х.

Некаторыя грашовыя-рэчавыя латарэй перасталі з'яўляцца ў савецкіх рэспубліках у 1990-м годзе, некаторыя — у 1991-м, — працяг-

іх творы выдаваліся фантастычнымі па сённяшніх часах тыражамі — гэта сотні тысяч асобнікаў.

Літаратуры неслі беларускую мову ў народ, павышалі яе прэстыж. Відэавочна, што за апошні дзесятак гадоў такіх яркіх імёнаў у беларускі літаратуры не з'явілася.

У савецкую пару літаратуры былі эпітаф, істэблішментам, публічнымі персонамі, «вясельнымі генераламі» ў якасці старшынёў Прэзідыума Вярхоўнага Савета, — распявае даследчы літаратуры, выкладчык філфака БДУ Андрэй ХАДАНОВІЧ. — Фармальна ў тыя часы літаратар мог быць другім чалавекам ва ўладзе на беларускі тэрыторыі.

Гэта бы пра Максіма Танка? — Напрыклад, пра Танка. І ён сядзеў там і пры гэтым добрыя верлігры пісаў. Максім Танк — адзін з найлепшых беларускіх паэтаў XX стагоддзя, тут няма пра што казаць.

А сёння? Калі мы на афіцыйных каналах апошні раз бачылі выбітных літаратараў? Тым больш маладых літаратараў? У нас збольшага раскручваюць біятністаў, хакеістаў, тэнісістаў і тэнісістак, пры ўсёй лавазе да апошніх.

Такія жас гучыць прозвішчы ў сучаснай беларускай літаратуры няма...

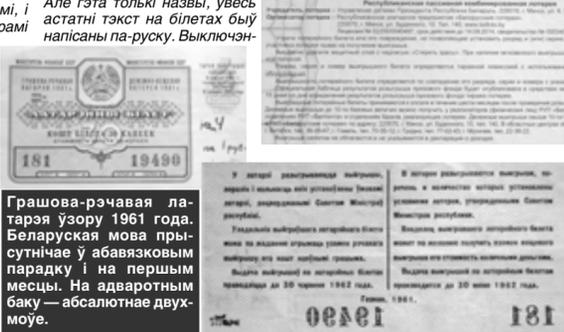
Насамрэч кожны год з'яўляюцца новыя цікавыя, пераважна беларускамоўныя, аўтары. Прытым не толькі з творчага асяроддзя сталіца, а часта ў правінцыйных гарадах. У рускамоўным сям'ях вырастаюць людзі, якія добра пішучь

ЯК РАСКРУЦІЦЬ НА БАЦЬКАЎШЧЫНЕ НАШЫХ ПІСЬМЕННІКАЎ, ЯКІХ ПРЫЗНАЛІ ЗА МЯЖОЙ?

Накладам Паола Казля беларускамоўныя кніжак пакуль няма, — працягвае Андрэй Хадановіч. — І вось чаму: горш, чым з літаратуры, у нас сітуацыя з кніжным рынкам, цывілізаванымі літаратурнымі агентамі, незалежнымі выдаўцамі, якія б канкурыравалі між сабой. Тады б яны не сядзелі па сваіх маленькіх нішах, выпадковыя грантаў, а больш працавалі для раскруткі таго, што яны робяць.

— І ўсё ж, такое ўражанне,

Так выглядае большасць сучасных беларускіх латарэй. На абодвух баках яны ў абсалютнай большасці — рускамоўныя.

Грашовыя-рэчавыя латарэйны ўзору 1961 года. Беларуская мова прысутнічае ў абвязковым парадку і на першым месцы. На адваротным баку — абсалютнае двухмоўе.

што беларусы перасталі чытаць кнігі. Больш забяўляюцца ў інтэрнэце, глядзяць тэлевізар, ходзяць на камедыі па кіна-атрах...

У метро я часта сустракаю маладыя твары, з кніжкамі. Часцей — гэта дзяўчаты, радзей — хлопцы. Але пакуль мы не парупіліся пра «чытаваную» папулярызацыю беларускага, датураль гэтыя дзяўчаты будуць чытаць, скажам, Маякоўскага, які я чытаю назіраў, а не яго іскравага

У журналісцкім расследаванні «Бітва за роднае слова» (нумары за 28, 29 і 30 снежня 2010 года) журналіст «Звядзі» з дапамогай эксперыменту выявіў, ці існуе ў нас рэальнае двухмоўе ў разнастайных сферах.

Аказалася, што, нягледзячы на гарантанаванне Канстытуцыі двухмоўе, у нашых звычайных спажывецкіх крамах складана знайсці тавары з беларускамоўнымі інструкцыямі. На тых жа ўпакоўках малака вы хутчэй прычытаеце па-казаску, чым па-беларуску.

Некаторыя службыбы асобы, якія мільвалі сталі ўдзельнікамі нашага журналісцкага эксперыменту, у сваёй большасці праігнаравалі нацыянальную мову. Аказалася, што мова слаба папулярызавана і ў адзукчайнай сферы. Толькі пятая частка нашых дзяцей вучыцца ў беларускамоўных класах. Вынікі расследавання аказалі неусуцільнавымі.

Аўтарытэтыя эксперты, якія прымалі ўдзел у падтрымоўцы матэрыялаў, падкрэслілі, што прычына выцяснення беларускай мовы — у заканадаўстве, якое неабходна ўдасканаліць. Закон «Аб мове ў Рэспубліцы Беларусь» дазваляе карыстацца ці рускай, ці беларускай мовамі. І многія службыбы асобы ідуць найлягчэйшым шляхам — выбіраюць рускую.

Разам з тым у Беларусі з'явіліся міністры і кіраўнікі абласцей, якія зразумелі выключную важнасць нацыянальнай мовы і развіваюць яе.

«Звезда» будзе працягваць публікацыю водгукаў па моўным пытанні.

га беларускага паслядоўніка Віталі Рыхкова, што, мабыць, спадабалася б ім абсалютна не менш.

— А можа, беларускі літаратуры недацягаюць да лепшых узораў сусветнай літаратуры? Скажам, ці перакладаюць нашых пісьменнікаў і паэтаў за мяжой? Ці адзначаюць прэміямі?

— Яшчэ ў некаторыя кнігі беларускіх літаратараў былі не толькі перакладзены, але і заўважаны крытыкамі і чытачамі. Вось свежы прыклад: Уладзімір Арлоў бярэ буйную прэстыжную ўзнагароду «Еўрапейскі паэт свабоды» ў Гданьску.

— Па назве ўзнагарода выглядае палітызаванай...

— Ніякі! Можа быць, ёсць лёгкая адцэпленасць. Але ў першую чаргу адцяпленасць якасць паззі і якасць перакладу на замежныя мовы. Тут з Уладзімірам Арловым канкурыравалі вядомыя прадставінікі Швецыі, Францыі, Славеніі, Сербіі, Кіпра і гэтак далей. Другі прыклад: раман Ігара Баракова «Адам Клакоці і яго цені» пераклаўся на польскую мову і трапіў у пяцёрку галоўных кандыдатаў на прэстыжную ўзнагароду Angelus. І хоць не перамаг, але на кніжку звярнулі ўвагу, яе сталі актыўна купляць за мяжой.

— А калі глядзець на прызнанне нашых аўтараў далей за Польшчу?

— Давайце возьмем Артура Клінава і яго раман «Малая падарожная кніжка па Горадзе Сонца». Яна была пад назвай Мінск перакладзена на нямецкую мову і выдадзена ў самым прэстыжным для інтэлектуалаў выдавецтве Zuckmarg. За мяжой кніга мела добрае кола чытачоў, добрыя водгукі ў прэсе.

Кніга «Фрэскі» Барыса Петровіча была перакладзена на шведскую і хораша сустрэта чытачамі і крытыкаю.

Угадаем Вальжыну Морт, якая даўно жыве ў ЗША і не лічыцца на сто працэнтаў беларускай аўтарам (хоць піша па-беларуску). Яе кніжка «Фабрыка слёз» была перакладзена ў ЗША і мела добрыя водгукі.

Пасля гэтага яна выйшла ў Швецыі па-шведску, а потым — у Нямеччыне, дзе атрымала літаратурную ўзнагароду.

Я маўчу пра Алёну Разанаву, чье пазычаныя кніжкі рэгулярна выходзяць у нямецкамоўным свеце. Зусім ужо магу быць няспылітым, ёсць Андрэй Хадановіч, які часам аказваецца цікавым камуосці. Вось узняліся ўкраінцы выдаваць кніжку дзіцячых вершаў у серыі «Іраціна дзіцячых паэзіяў». Дзве мае кніжкі ўжо выйшлі ў Украіне, адна — у Польшчы. Некаторыя вершы трапілі ў літаратурны зборнікі Расіі, Літвы, Швецыі, Чэхіі, Славакіі, Славеніі...

Адна з маіх апошніх кніжак для дзяцей — «Казкі астрантаў». Гэта такая касмічная падарожка беларусаў. Я перакананая, што XXI стагоддзе будзе стагоддзем касмічных адкрыццяў. Дзеткі, якія цяпер ходзяць у 4-5 клас, — гэта тыя будучыя геніі, тыя навукоўцы, якім трэба будзе рабіць гэтыя адкрыцці. Мне хочацца, каб нашыя дзеці вельмі дружэлінава ставіліся да касмоса, таму што касмас — загадкавы і таемны, і там, напэўна, шмат дуралюбоўных насельнікаў. Ніякі адкрыцці не зробіцца, калі на касмас пазіраць з варожасцю. Мы таксама ўсё дзееці косячым. Мы жывём на адной з планет, над намі — неба. У сваім дзіцястве я вельмі захаплялася астраноміяй, і мне хацелася стварыць прыжыццёвы цікавы кніжкі для нашых дзетак пра касмас. Яны чакаюць кніг разумных і разам з тым кніг прыгоднічых, чароўных, фэнтэзі, каб можна было абаяпрачыцца на гэтыя кнігі развіваць уласную фантазію. Усё вялікае пачынаецца з вялікай фантазіі.

Вельмі часта, калі нашыя пісьменнікі пішучь фантастычныя творы, то бярочь сваім героям замежныя імёны — Джон, Стэфан, называюць мясцовасць іншароднымі словамі. Але трэба зразумець, што калі ў нашых творах для нашых дзяцей прысутнічае штосцё свая, беларуская — гэта прыбавілае. Я заўжды бяру толькі нашы імёны, у мяне і мясцовасць усё звычайна, знаёмай. І героі нашы, таму што я лічу: мы — нацыя вельмі інтэлектуальная, з развітымі высокімі тэхналогіямі, і сямья неверагодна касмічная з'явы могуць адбывацца ў нас.

Колькі табе гадкоў? Алёна МАСЛА, пісьменніца, галоўны рэдактар часопіса «Бярэзка»:

— Сёння спраўдзіць ёсць праблема нецікаваасці дзяцей да беларускай кнігі... Я вельмі часта бываю на сустрэчах з дзецьмі і ў каторы раз пераканавася, што з дзецьмі трэба быць дыялог. Тады яны адгукваюцца на тое, што ты ім прапануеш. Беларуская кнізе сёння не хапае піру і паважлівага стаўлення. Я зусім нядаўна вярнулася з форуму кнігавыдаўцоў ў Швецыі, наведвала многія ўстановы, выдавецтвы. І ў тым ліку Шведскі інстытут дзіцячых кніг. Адно з самых іскравых уражанняў: у вялікай залі, дзе праходзіла пасяджанне, вісіць сцяг — вялікі сімвал з выявай сонца і нейкіх жывёл, і напісана: «Дзіцячыя кніжкі Швецыі 400 гадоў». Вось як яны сваё шануюць! Пачынаю разбірацца: а што ў нас? Аказваецца, нашы выкладчыкі дзіцячых літаратуры канстатуюць, што беларуская дзіцячая кніжка вядзе свой пачатак ад Сімона Палоцкага. І гэта сёння, які я напісала, — 375 гадоў! Ведаецца, у нас усё ёсць: і цікавыя аўтары, і ўшлюбныя мастакі, прызнаныя не толькі ў Беларусі, але і ў Еўропе, у Расіі. У нас ёсць цудоўныя кніжныя традыцыі! Таму вельмі важна далучаць дзяцей да беларускай кнігі. Бо кніга — гэта не проста захаваанне мовы праз нашу знакавую сістэму. Праз кнігу мы перадаем нашым дзецьмі код нацыі, адчуванне нашых традыцый і каштоўнасцяў, выпрацаваныя стагоддзямі. А сістэма каштоўнасцяў у нашага народа вельмі багатая, вельмі маральна.

Мы можам мільёны разоў паўтарыць, што дзееці — гэта наша будучыня. Але ёсць рэальныя справы... І кнігавыданне — гэта адна з найважнейшых спраў, таму што менавіта праз слова перадаюцца каштоўнасці нашай беларускай сям'і і, наогул, за-

Беларусь уплывае і будзе ўплываць на палітычнае жыццё Расіі. І калі б Д. Мядзведзеву пайшоў на далейшае абвастранне адносінаў, у яго падчас выбараў напамінілі б: «Мы з Беларуссю будавалі Саюзную дзяржаву. Столькі сілаў аддалі і тут — на табе...»

Рэальнасць — вышэй за амбіцыі, а палітык, часта бывае, ампановацца закладнікамі той рэчаіснасці.

Гордзіеў вузел Пры грымотах на Захадзе і тумане на Усходзе нашай краіне неабходна, на маю думку, заняць цвёрдую пазіцыю і будаваць сваю самабытную Беларусь. Пакуль што наш краіну лічаць разменнай манетай паміж Захадам і Усходам. І нядаўна, што ўнікаюць канфлікты, крызісныя сітуацыі то з адным, то з другім бокам.

Можна зацягваць крызісны вузел і далей, тэтым доўга яго разблытваць, а можа, за лепшае рассекчы?

Пры існуючым у Беларусі вертыкалі ўлады зрабіць пераварт знізу сёння немагчыма. Для гэтага патрэбны некалькі фактараў: напрыклад, крытычная маса незалежных, сістэмна апазіцыя, яе харызматычны лідар... а гэтага няма. Памтаму, які ў часы Вячаслава Кебіча апазіцыя стварала «ценыя кабінет». А куды ён падзеўся? Вось і цяпер беларускі ўрад з эміграцыі. Быў і да выбараў 19 снежня з'явіўся на паперы «ўрад народнага выратавання». Няхай людзі хоць так пабудуць у ролі міністраў. Гэта ўсё несур'ёзна.

Але як сёння разарушыць крызісную сітуацыю з Захадам? Як вярнуцца да нармальнага адносінаў з Еўрасаюзам? Напэўна, на мой погляд, трэба рассячы гордзіеў вузел — палімаваць затрыманыя. Гэты варыянт найбольш выйгрышны, на маю думку. Упэўнены: на іх палітычны кар'еры пастаўлены тлусты крыж. Ці варта мацаваць пакутніцкі німб над галоўмай? Галоўнае зараз — даляйшае ўмацаванне, кансалідацыя грамадства.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

па-беларуску.

— І хто гэтыя аўтары? — Наіпершы ў галаву прыходзіць магільцев Віталі Рыхкова, якога пачулі ўпершыню гады тры таму, і вельмі хутка ён узышоў на малады пазычаны Алімп. Як на мяне, яго кніжка, якая зараз рыхтуецца і муосці цягам некалькіх месяцаў выйсці («Дзверы, зачыненыя на ключ»), будзе найіскравейшым дэбютам.

Толькі-толькі адбыўся дэбют Наталкі Харытанюк, кніжка называецца «Трынаццаць гісторыі пра мёртвага ката». Аўтарка інтэлектуальная, амбітная, па-добраму «наваарочная», яе кароткае проза можна знайсці ўмат пластоў, падкрэсліва.

Яшчэ адна дзяўчына, якая прыехала з Магілёва, як і Рыхкова, — Аня Упала. Праўда, яна аднолькава добра піша як на правільнай беларускай мове, так і на «траянскай», з якой гуляецца і хуліганіць. Гэта таксама цікавая тэндэнцыя. Аўтарка ведае, як пісаць правільна і як няправільна, «сцябецца», іранізуе з «траянскай».

— І гэта ўсё беларускамоўныя аўтары? — Увогуле яшчэ адна цікавая тэндэнцыя. Шмат аўтараў пачыналі

Па-другое, каб Беларусь і надалей заставалася вясальнай дзяржавай і не прэздандала на беларуса.

Па-трэце, каб канчаткова дэманізаваць Прэзідэнта Беларусі. Маўляў, за Александром Лукашэнкам немагчыма мець справу.

Пасля 19 снежня склалася тупіковая сітуацыя. Сітуацыя, пры якой усё ў адносінах з Еўрасаюзам неабходна выстроіваць занова. Хто ад тых падзей аказваўся ў выйгрышы? Беларусь, яе Прэзідэнт?... Не. Тады, можа, апазіцыя? Але якая тут радасць, калі ты і злятараы і будучыня твая неакрэслена.

Рэзальюцыі, санкцыі... У чарговы раз Еўрасаюз збіраецца ўвесці санкцыі супраць кіраўніцтва нашай краіны, але калі прапаноўваецца адлучыць Беларусь ад Алімпійскага руху і чэмпіянатаў свету па футболе, то гэта зкраане ўсю грамадскую краіны. А з тэзісам, што Александр Лукашанка кепскі, а беларускі народ добры, нельга пачацца гадзіца. Лукашэнку немагчыма аддзяліць ад народа, які ў масе сваёй працягвае яго падтрымліваць. Хоць пры гэтым і народам могуць быць некаторыя рыходжаны.

Напрыклад, Александр Лукашанка часта падкрэслівае, што беларусы і рускія амаль адзін і той жа народ. А на бытавым узроўні даводзіцца чуць: «Рускія гуляць любяча, а працаваць то не вельмі!». Праўда, і расіяне, якія пакылі сярод нас, не застаюцца ў накладзе. «Скупія і зайдорслівыя», — даюць характарыстыку беларусам расіяне. Але гэта неістотнае, бо ў кожнага народа ёсць свае стэрэатыпы — маўляў, мы лепшыя за суседзяў.

Важна іншае. Як людзі ўспрынялі падзеі 19 снежня? Вось што давалася чуць.

«Гэта ж дзіцячы ўцягнулі ў абаішчы...» Прыкладна так каментуюць разгон дэманстрантаў многія. Нехта думае інакш ці маўчыць...

Навяслаў народу дэмакратыю, калі ён звязвае з ёю многія свае праблемы, немагчыма. Сярэдняя

нем з'яўляецца латарэй «Скарбіца», выпуск якога арганізавала Міністэрства культуры. З нядаўняга часу на білетах увесь тэкст напісаны выключна па-беларуску.

Між тым латарэйныя білеты — гэта не толькі каштоўныя паперы, гэта твар дзяржавы, — падсумоўвае Валерый Александравіч. — Беларуская мова павінна на іх прысутнічаць абавязкова...

НАША ЛІТАРАТУРА ЧАСОЎ БССР: БЕЛАРУСКАМОЎНЫ ПІСЬМЕННІК МОГ БЫЦЬ ДРУГІМ ЧАЛАВЕКАМ ВА ЎЛАДЗЕ

Як бы многія гісторыкі ні наракалі на часы БССР (мала хто з адвакуваных людзей возьмецца аспрычыць, што ў пазычцы перыядычна існаванне рэспублікі мелі месца шматлікія рапорці, вышчэнчаны беларускай інтэлігенцыі), але ў шэрагу сфер беларускае слова мела куды большы поспех, чым мае сёння.

Тая ж беларускамоўная літаратура дасягнула міжнароднага вядомасці. Менавіта ў часы БССР стрэлілі такія глыбы нашай прозы, які Васіль Быкаў, Уладзімір Караткевіч.

Погляд

АСКОЛКІ РАЗЫТАЙ СВЯДОМАСЦІ

МІНУЎ месяц ад прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі, але напал страцейшай наукаў падзеі 19 снежня яшчэ не спадае.

Кантактучыся з людзьмі сярэдняй і старэйшага пакаленняў, я не звяртаў увагі на маладых, бо лічыў іх аморфнымі і апалітычнымі, а маладыя пакаленне аказалася папільзаваным. Менавіта малады выйшла на плошчу ўвечары 19 снежня.

Рэзальюцыя пачынаецца 3...

Дваццаць гадоў таму, калі КПСС губляла ўладу, на мітынг прыходзілі дзясяткі тысяч людзей. Адзін такі мітынг адбыўся ў цэнтры Мінска, а затым мітынгуюцца павялі да тэлецэнтра. І ўжо там перад людзьмі выступіў нехта з апазіцыі, калі не памыляюся, з. Пазіня. Гаварылі на плошчы, прывалі тысячы людзей да тэлецэнтра і працягвалі гаварыць — на гэтым усё і закончылася.

За два дзесяцігоддзі ў дзеяннях апазіцыі нічога не змянілася, хоць лідары іншыя. БНФ цалкам вычарпаў сябе ўжо даўно. Фронт усё сілы аддаў на барацьбу з КПСС, і насельніцтвам ён успрымаецца негатывна, бо разбураў «савецкія крэмы». Сёння БНФ з'яўляецца структурай, якая не мае на грамадскае ніякага ўплыву. Пасля зданч Фронтан сваіх пазіцыяў яго не дзопела замяніць ніводная арганізацыя ці партыя. Але ў грамадстве з'явілася пэўная колькасць незадаволеных, якія і былі выкарыстаны падчас прэзідэнцкіх выбараў 2010 года.

Для тых людзей, якія выйшлі на плошчу 19 снежня, не мела значэння, хто з кандыдатаў у прэзідэнты заклікаў іх. Замест У. Некляева, А. Саннікава ці М. Статкевіча маглі быць іншыя асобы — для многіх дэманстрантаў важным быў сам працэс.

Паводзіны кандыдатаў у прэзідэнты былі непаслядоўнымі. Напрыклад, пастаянна напаміналі, што выбары недэмакратычныя — і ўдзельнічалі ў іх. А калі заклікае-

Пераварот, мяцеж, правакацыя?

Ламанне дзвярэй і біццё шкла ў Думе ўрада — гэта спланаваная акцыя ці эмацыянальны ўсплёск натуры? Гэты момант выклікае цікавасць. Дастаткова паглядзець на дзымкі, каб прыкмеціць, што фатографай і відааператараў больш, чым тых, хто ламаў дзверы. Адначасна, пра гэтую акцыю ведалі і хацелі яе зафіксаваць. І тут больш важна — не хто там дубасіў па дзвярах, а для чаго гэта рабілася?

Вось на гэта, найперш, і трэба звяртаць увагу. Тым, хто спрабаваў штурмаваць Думу ўрада, біў не па шкле, а ў Беларусі, яе суверэнітэце. У той вечар разбівалі свядомасць народа.

Чаго дэбалісаў тыя, хто стаяў за спінай «штурмавоўкаў»? Напрыклад, пастаянна напаміналі, што выбары недэмакратычныя — і ўдзельнічалі ў іх. А калі заклікае-

Пераварот, мяцеж, правакацыя?

Ламанне дзвярэй і біццё шкла ў Думе ўрада — гэта спланаваная акцыя ці эмацыянальны ўсплёск натуры? Гэты момант выклікае цікавасць. Дастаткова паглядзець на дзымкі, каб прыкмеціць, што фатографай і відааператараў больш, чым тых, хто ламаў дзверы. Адначасна, пра гэтую акцыю ведалі і хацелі яе зафіксаваць. І тут больш важна — не хто там дубасіў па дзвярах, а для чаго гэта рабілася?

Вось на гэта, найперш, і трэба звяртаць увагу. Тым, хто спрабаваў штурмаваць Думу ўрада, біў не па шкле, а ў Беларусі, яе суверэнітэце. У той вечар разбівалі свядомасць народа.

Чаго дэбалісаў тыя, хто стаяў за спінай «штурмавоўкаў»? Напрыклад, пастаянна напаміналі, што выбары недэмакратычныя — і ўдзельнічалі ў іх. А калі заклікае-

Пераварот, мяцеж, правакацыя?

Ламанне дзвярэй і біццё шкла ў Думе ўрада — гэта спланаваная акцыя ці эмацыянальны ўсплёск натуры? Гэты момант выклікае цікавасць. Дастаткова паглядзець на дзымкі, каб прыкмеціць, што фатографай і відааперат

Фокус

У вас здаралася такое: вы закахаліся, і паветра вакол насыцілася водарам задавальнення і шчасця? Прыемнае пацудзі. А чулі пра тое, як людзі, якія закахаліся нешчасліва, пакутавалі, апускалі і заканчвалі жыццё самагубствам? Усе гэтыя правы ў народзе прынята лічыць каханнем. На якім, як вядома, трымаецца белы свет. Ці з'яўляецца пацудзі, які адным дадаюць сілаў і матывацыі, а другіх даводзяць да самазнішчэння, адным і тым жа?

Фота Глеба ЛАБАДЗЕНКІ

ЦІ МАГЧЫМА КІРАВАЦЬ СВАІМ «КАХАННЕМ»?

Калі мы блытаем каханне з залежнасцю?

Адносіны не склапіліся, і з гэтай нагоды адзін бок моцна перажывае — не спіць па начах, не есць, худзе, робіцца сам не свой. Ці правільна называць гэта стратнае пацудзі каханнем, хай сабе і нешчаслівым? Многія прафесійныя псіхологі адкажуць вам — не. Амерыканцы Стэнтан Піл і Арчы Бродскі выдалі ў 2005 годзе псіхалагічны бестселер «Коханне і залежнасць». У гэтай працы сістэматызаваны веды аб прыродзе кахання і прыведзены даследаванні і назіранні саміх аўтараў. На думку Піла і Бродскі, стратнае пацудзі ад кахання — гэта ёсць так званая адыхіцыя, ці, простымі словамі, залежнасць. Прырода адыхіцыі (калі цябе ламае ад нешчаслівых мілосных пацудзі) — гэта тая ж гераніавае залежнасць. Людзі па сваім нявяданні пераўтвараюць у любоўных наркаспаўняючых, мяняюцца, губляюць сябе, ідуць часам на страшына ўчынікі.

На чым трымаецца адыхіцыя? На знявазе і здрадце. Значыць, гэта не каханне. Некалі па суседстве са мной жыў армейскі афіцэр дзядзька Валодзя. У савецкія часы прыехаў да нас з Самары. Служыў дзядзька Валодзя ў медсанбаче і сустракаўся з медсястрой. Дзёўка аказалася не той прычэсай са шчылівай пёсы: калі ёй падварнуўся пад руку больш багаты жаніх, афіцэр зрабіўся неактуальным. Дзядзька Валодзя запіў, праз некалькі гадоў атрымаў шчыро печані і памёр. Вось такі недарочны фінал. Прыгожы мужык, а змарнеў з-за тае сабе, сяроддзенькай дзёўкі, як разважалі старэйшыя жыхары майго двара. Стэнтан Піл і Арчы Бродскі, напэўна, казалі б: «Не пераадолеў адыхіцыю».

Часта людзі аніж не хочуць удаксанальваць свае веды і глядзець далей за свой нос. З няўмення разабрацца ў сутнасці пытання ўзнікаюць часам разбуральныя праблемы.

Пацудзі прыводзяць да самазнішчэння? Уцякайце!

Чым сапраўднае каханне адрозніваецца ад адыхіцыі? У прычыне, вельмі разумелымі нюансамі. Каханне дае сілы, умацоўвае стрыжань унутры вас, развівае, дае матывацыю для дзеяння. А не знішчае. Каханне — гэта безапярэчнае давер да блізкага чалавека. Калі вы апыкаліся на адыхіцыі, на дэструктыўных і балючых пацудзі і змаглі пераадолець залежнасць, вы ўзмацілі сям'ю, набраліся досведу і гатовыя да сапраўднага кахання.

Днямі адна вельмі паважана, разумная і разам з тым сентыментальная жанчына распавяла мне сваю жыццёвую гісторыю. У маладосці ёй, недасведчанай, папаўся муж-вырадак. Здэкеваўся, прыніжаў, падымаў руку — энергетычны вампір. Пасля разводу, калі жанчыне ўжо было за трыццаць, ёй сустрэўся іншы мужчына — моцны, аўтарытэты, разумны. Як намікала яна шчаслівым голасам, сапраўдны прынец, не інакш. Жыццё расквітнела ўсімі фарбамі — шчасце, спакой, цікавасць да новага. Разам з гэтым з'явіўся кар'ерны рост, высокі сацыяльны статус... Вось яны — жаданыя наступствы кахання, а не самазнішчэнне, алкагалізм і дэградацыя.

Неяк падчас інтэрв'ю я задаў пытанне гадоўнаму сэксолагу горада Мінска Алегю Хімко: ці можа каханне доўжыцца вечно? Даволі правакацыйнае пытанне. Мне тады здавалася, навуковец адкажа, што вечно каханне — гэта міф, што часам людзі падманяюць гэта паніжэ звычайным сяброўствам, узаемапавагай. Нешта такога плана. Але адказ спецыяліста мяне, звычайнага чалавека, які найчасцей думае шаблонамі, мякка кажучы, здзіўліў.

Спадар Алег запэўніў мяне, што каханне (светлае пацудзі, якое дапамагае руінаваць горы) існуе. Ён прывёў свой уласны прыклад: ужо шмат гадоў шчаслівы з жонкай і гэта пацудзі ніколі не згасла. Калі пра гэта кажа такі аўтарытэты спецыяліст — значыць, гэта магчыма. Значыць кожны з нас мае шанцы.

Застаецца быць шчырымі перад сабой. А гэта яшчэ адна праблема. Колькі людзей падманвалі сабе і існавалі побач з некаханым чалавекам — сцерціца-злюбіцца. Мянлялі каханне на матэрыяльныя даброты і іншыя не самыя важныя для кароткага чалавечага жыцця рэчы. А потым пачыналіся драмы-трагедыі. Вядомая гісторыя.

Як аднойчы на прапаведзі выказаўся Пётр Шарко, ксёндз-пробашч касцёла Божэга Цела ў Нясвіжы, сапраўднаму закаханню людзі робіцца адным целым, і стрымаць гэта пацудзі недарочна, як недарочна ўзяць і адпілаваць сабе нагу ці руку...

Калі з вамі здарылася адыхіцыя, калі вы пакутаеце ад непаздзенага кахання (мэнавіта так здаецца ў крытычны момант) і гатовыя перастаць быць сабой — знайдзіце ў сабе моц пераадолець гэты стан. Хоць зрабіць гэта на пэўным этапе не лягчэй, чым алкаголіку адмовіцца ад барматуха, а наркаспаўняючы — ад опію.

Жыццё дае вам шанцы, а шчырасць дапамагае сустрэць сваё каханне. Я думаю, варта паверыць у гэтыя казкі, іначай што гэта будзе за жыццё...

Яўген ВАЛОШЫН.

СКАНВОРД + СУДОКУ

Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

Вельмі каштоўны гаручы выкапне	Дрэва з дрыготкім лісцем	Краіна на поўначы Афрыкі	Французскі вынаходнік тэлеграфу	Галоўны горад-порт Узьляса	Жырафападобная жывёліна
Урачыстая песня; сімвал дзяржавы	Рака ў Кітаі, Індыі, Пакістане	Штат на паўночным усходзе ЗША	Духавы музычны інструмент	Пляцоўка для спуска судна на ваду	Каліровыя святучыя агні ў паветры
«Кароль» класічных інструментаў	Сучасны сродак сувязі	Вялікая рака ў Закаўказзі	Вандальна-разбуральнік культуры рэгіянальнага каштоўнасцю	«Фёдар» — арктычны ледакол	Вазкі асадак на дне вадаёмаў
«Віцязь у барсавай шкурцы» (аўтар)	Шчаслівае месца для душ прарэдыкаў	Запал, захапленне, заўзяцасць	Разнавіднасць крэменна-зэма	Буйны горад на Палессі	Канічная рыба-паўнаснасць
Вада ў цвёрдым стане	Пэўная колькасць грошай	Адметная адзнака, якасць	Алейная і кармавая сельска-гаспадарчая культура	Стыль эстрадна-танцавальнай музыкі	Возера ў Браслаўскай групе
Канцэрт-раваіны чурковыя развады	Пэўная колькасць грошай	Алейная і кармавая сельска-гаспадарчая культура	Небяспечная піратэхнічная забава, пацеха	Раман-фантастыка А.М.Талстога	Вузкі край, бок прадмета
				Паходка, манера перамоваў	Супольнасць ацэны
				Процілеглы фронт	

СУДОКУ. У квадраце 9×9 клетак размясціце лічбы ад 1 да 9 уключна такім чынам, каб у кожным радку, кожным слупку, у блоках 3×3 клеткі, абмежаваных тлустай лініяй, кожная лічба сустракалася толькі адзін раз, без паўтараў.

Усміхнемся

Парада дзятчатам. Любы мужчына будзе ля тваіх ног, гадоўнае — правільны удар у сквіцу.

Двое сяброў. — Я чуў, ты ажаніўся? — Так, і жонка ў мяне класная — і на кухні, і ў пасцелі! — А як жа яна усё паспявае? — Ды я ёй на кухні паспаў...

3 тлумачальныя кіроўцы: «...Еду я, карацей, на сваім «камазку», а насустрэч мне — «ЖЫГУЛІШКА»! — Тата, я згубіў свае таблеткі!

Блакітніцкія такія, ты іх не бачыў? — У нас ёсць і горшая праблема, сыноч... — Якая? — На кухні дракон!

Хто пойдзе ў войска ў 2011 годзе, будзе служыць да канца свету. — Дзедцам да 18 алкаголь забаронены. — Ну добра, я ў 18.30 зайдзю.

Пяціметровы карысць, змоўліся ў Масква-рэчцы, прыслыўшы рыбака выканаць тры яго жаданні.

Уцярыяны бланк строгай адказнасці «Страховой полис обязательного медицинского страхования иностранных граждан» формы 2РН серии БВ в количестве 1 штуки № 2530079 Филиала Белгосстраха по Минской области считать недействительным. УНП 600013344

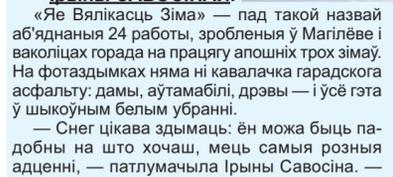
Выставы

Тры зімы

У Магілёве ў кінатэатры «Чырвоная зорка» адкрылася выстава фотамастацкі і пастаннага аўтара «Звядзі» Ірыны САВОСІНАЙ.

«Яе Вялікасць Зіма» — пад такой назвай аб'яднаныя 24 работы, зробленыя ў Магілёве і ваколіцах горада на працягу апошніх трох зімаў. На фотаздымках няма ні кавалачка гарадскога асфальту: дамы, аўтамабілі, дрэвы — і усё гэта ў шыкоўным белым убранны.

— Снег цікава здымаць: ён можа быць падобны на што хочаш, мець самыя розныя адценні, — патлумачыла Ірына Савосіна. —

Фота Ірыны САВОСІНАЙ.

Снежнае покрыва мае таксама цікавую энергетыку і такое ж важнае для зямлі, як трава і кветкі. Вялікая радасць здымаць свежы снег і падглядаць за вытанчанымі крышталямі шэрані.

Выстава нібыта гаворыць людзям: паўзімы ўжо мінула, і ў чаканні цёплых дзён атрымайце асалоду ад снежнай прыгажосці навокал.

Ілона ІВАНОВА.

СЕННЯ

Месяц Поўня ў 23.22. Месяц у сузор'і Рака.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	8.16	16.25	8.09
Віцебск	8.11	16.08	7.57
Магілёў	8.06	16.15	8.09
Гомель	7.56	16.18	8.22
Гродна	8.30	16.41	8.11
Брэст	8.23	16.49	8.26

Фота Сяргея АЛІКСАНДРАВА.

Надвор'е на заўтра

Гомель: -5...-3°C, -3...-1°C

Віцебск: -5...-3°C, -3...-1°C

Магілёў: -4...-2°C, -4...-2°C

Мінск: -1...+1°C, 0...+2°C

Брэст: +1...+3°C, +3...+5°C

Гомель: -2...0°C, -1...+1°C

Абзначэнні: — німа прыметных геамагнітных узрушэнняў; — невялікія геамагнітныя узрушэнні; — слабая геамагнітная бура

...ў суседзід

Варшава: +4...+6°C, 0...+2°C

Ніў: +2...+4°C, -7...-5°C

Рыга: +1...+3°C, -4...-2°C

С.-Пецярбург: -4...-2°C

19 студзеня

1401 год — у Вільні падпісана Віленска-Радамская ўнія — дзяржаўны і палітычны дагавор ВКЛ і Польшчы, згодна з якім Вялікае Княства Літоўскае заставалася самастойнай дзяржавай у саюзе з Каронай Польскай.

1961 год — прынята пастанова ЦК КПСС, якой быў ухвалены план М. Хрушчова па рэарганізацыі сельскай гаспадаркі (заснаваны на масавым вырошчванні кукурузы).

«Дзя суразмернасці, прыгажосці і здароўя патрэбна не толькі адукацыя ў саліне навуцы і мастацтваў, але і заняці ўсё жыццё фізічнымі практыкаваннямі». Платон (428 да н.э. — 348), старажытнагрэчаскі філосаф.

Асоль, але не Блошкіна

Больш за дзве сотні жыхароў Магілёва летась змянілі свае прозвішчы, імяны і імяны бацьку.

Прозвішчы Дулін, Падскарабіла і Блошкіна, відаць, не задаволілі сваіх уладальнікаў з прычыны немілагучнасці. Паводле закону, у такім выпадку чалавек можа зацвердзіць за сабой больш прымальнае прозвішча іншых сваякоў.

Можна таксама змяніць і імя: Даша летась стала Агастай, а Яўген — Тамілам. Па-ранейшаму і ў спісе імянаў немаўлятаў ёсць экзатычныя імяны, звязаныя з нацыянальнасцю бацькоў альбо з уплывам замежных сям'яў: Ганна-Марыя, Брэндан, Іслам, Дамінік-Эміль, Асоль.

Ілона ІВАНОВА.

Захапленні

Лавіся рыбка... ЛЮБАЯ!

На мінулых выхадных свае сілы ў лоўлі на мармышку і палпакоў змаглі прывесці аматары зімовай рыбалкі. Падобныя спаборніцтвы пры падтрымцы ГА «БРИК» (Вялікі рыбалоўны інтэрнэт клуб) ужо ў трыці раз арганізавалі і на высокім узроўні правяла група энтузіястаў. На лёдзе Мінскага мора (Заслаўскае вадасховішча) сустрэлася больш за тры дзясяткі рыбалоў ваў не толькі Міншчыны, але і з паўночнай вобласці Беларусі. Дарэчы, віцэчале склалі сур'ёзную канкурэнцыю сталічным «зімнікам». І хоць вялікімі ўловамі і сапраўднымі трафейамі ў той дзень пахваліцца не ўдалося ніводнаму з удзельнікаў (агульная вага ўлова пераможцы — 860 г), гадоўнага мэрапрыемства (добры настрой, новыя знаёмствы, абмен сакрэтамі любімай справы) былі дасягнуты.

Злоснымі ворагамі прастаты з'яўляюцца інфекцыі. Самы часты шлях інфіцыравання — узыходны (з мочаспускальнага канала), больш рэдкі шлях пападання інфекцыі — гематагенны (праз кроў) і лімфатэны (па лімфатэчных саудлах). Але само па сабе пападання інфекцыі ў прастату яшчэ не выклікае захворвання. Больш за тое, можна нават сказаць, што для прастаты, размешчанай у такім «неспрыяльным» месцы, розная інфекцыя — звычайная з'ява, якая частей за ўсё праходзіць для мужчыны непрыкметна. Для развіцця ж прастаты ў усім яго непрыемнымі праявамі патрэбны яшчэ і правакуючыя фактары. Напрыклад, фактычная адсутнасць або недастатковае сэксуальнае рэалізацыі пры высокім узроўні ўзбуджэння. Палавы акт падтрымлівае пастаянную цыркуляцыю спермы і актыўнае забеспячэнне прастаты крывёю, што масіруе і дрэннае яе лепш, чым фармацэаўтычныя і фізіятэрапеўтычныя сродкі. Праўда, сэкс-марфарады прастата таксама не любіць.

Ад экстрэму да хваробы

Каб пазбегнуць развіцця прастаты, трэба займацца спортам, больш хадзіць, бегчы — увогуле, неабходна рухацца, каб не ўзнікла застою крыві ў органах малаго таза. Гэтая рэкамендацыя становіцца ўсё больш актуальнай, паколькі шмат прадстаўнікоў моцнай паловы чалавецтва вядзе сядзячы лад жыцця: на працы — за камп'ютарам, у машыне — за рулём, дома — ля тэлевізара.

Яшчэ адным правакуючым фактарам для узнікнення прастаты з'яўляецца пераахладжэнне, у выніку якога імунітэт можа даць збой і хваробатворная мікрафлора пачне актыўна размнажацца. Мэнавіта таму да захворвання асабліва сільныя аматары экстрэмальных відаў спорту (гарналыжнікі, аматары дайвінгу).

Не — устрыманне!

Злоснымі ворагамі прастаты з'яўляюцца інфекцыі. Самы часты шлях інфіцыравання — узыходны (з мочаспускальнага канала), больш рэдкі шлях пападання інфекцыі — гематагенны (праз кроў) і лімфатэны (па лімфатэчных саудлах). Але само па сабе пападання інфекцыі ў прастату яшчэ не выклікае захворвання. Больш за тое, можна нават сказаць, што для прастаты, размешчанай у такім «неспрыяльным» месцы, розная інфекцыя — звычайная з'ява, якая частей за ўсё праходзіць для мужчыны непрыкметна. Для развіцця ж прастаты ў усім яго непрыемнымі праявамі патрэбны яшчэ і правакуючыя фактары. Напрыклад, фактычная адсутнасць або недастатковае сэксуальнае рэалізацыі пры высокім узроўні ўзбуджэння. Палавы акт падтрымлівае пастаянную цыркуляцыю спермы і актыўнае забеспячэнне прастаты крывёю, што масіруе і дрэннае яе лепш, чым фармацэаўтычныя і фізіятэрапеўтычныя сродкі. Праўда, сэкс-марфарады прастата таксама не любіць.

Як лечыцца прастатэ?

Памятайце: барацьбу з прастатэтам варта пачаць як мага раней і строга прытрымлівацца ўсіх рэкамендацый доктара.

Спачатку урач правядзе дыягнастычны і высветліць прычыны захворвання. Для гэтага неабходна вынікі аналізаў на інфекцыі, што перадаюцца палавымі шляхам, даследаванне сакрэту прастаты, УГД і палпаванае даследаванне прастаты. Мужчынам пасля 40 гадоў прапануюць здаць кроў з вены на ПСА — прастата-спецыфічны антыген. Вынікі даследавання дапамогуць зразумець, прысутнічаюць у залозе патогенныя ракавыя клеткі або не.

Вызначыўшы, што мэнавіта выклікала запаленне прастаты, урач прызначыць лячэнне. У комплексную праграму аздараўлення, якая прыводзіць да антыбіётыкаў, а таксама тэрапія прэпаратамі, што паліпшаюць тонус саудуў, і агульнаўмацавальныя сродкі. Фізіятэрапеўтычныя працэдурны падбіраюцца індывідуальна для кожнага хворага. Выбар залежыць ад таго, наколькі далёка зайшла хвароба і якія яшчэ хваробы мае мужчына.

ПРАСТАТЫТ — УДАР НІЖЭЙ ПОЯСА

«Самая вялікая няўдача ў жыцці мужчыны — гэта праблема ў пасцелі», — гаворыў З. Фрэд і меў рацыю. Мільёны мужчын пакутуюць ад парушэння палавой функцыі. Прычынай гэтага нярдка з'яўляецца нявылечаныя своечасова прастатыт — запаленне прастаты. Уролагі здзіўляюцца, чаму нашы мужчыны саромеюцца гэтай хваробы. Цярпяць, але нічога не робяць, а ідуць да доктара толькі тады, калі зусім прыцісне.

Прастату нездарма называюць «другім сэрцам» мужчыны. Ад дзейнасці гэтага невялікага (памерам прыкладна з буйны грэцкі арэх) органа залежыць не толькі фізічнае, але і псіхалагічнае здароўе моцнай паловы чалавецтва. Прастата адказвае за эрэкцыю, якасць сперматазоідаў, выпрацоўку сям'явай вадкасці, рэгуляцыю мочаспускання і інш.

У залежнасці ад таго, што выклікала запаленне ў залозе, адрозніваюць два віды прастатыту: інфекцыйны і неінфекцыйны (застойны). Даволі часта прастатыт працякае без сімптомаў і мала турбуе мужчыну. Часцей за ўсё хворы скардзіцца на перыядычныя болю ў вобласці прамежнасці, яечках, непрыемны адчуванні пры мочаспусканні і пры дэфекацыі. Пры вострым прастатыце ў мужчыны тэмпература цела можа падняцца да 38—39° С, а больш будзе такім моцным, што ператворыць працэс мочаспускання ў подзвіг. У запущанай форме хвароба здольна прывесць да самых сур'ёзных ускладненняў. Пры хранічным прастатыце знікаеца лібідэ і ўзнікае так званая эрэктыльная дысфункцыя. Прыкладна 70 % хворых на прастатыт пагражае бесплоднасцю, паколькі прастата ўжо не можа вырабляць дастатковай колькасці якаснага сакрэту.

Што есці і піць, каб падтрымаць прастату

Прастата на працягу з'яўляецца ў вайне з кантактамі, але адрознае на працягу тое, што мужчына есць і піе. Існуюць прадукты, якія дабратворна ўплываюць на яе здароўе, і прадукты, якія зольныя справакаваць абвастрэнне хваробы. Прастата «не любіць» мэнавіта тое, што падабаецца большасці мужчын: алкаголь (у тым ліку піва), тытунь, газаваныя напоі, а таксама тлустую, вострую, вэнджаную, салёную ежу, якая выклікае прыліў крыві да палавых органаў і садзейнічае непажаданаму набуханню саудуў.

● Гарбузовыя семкі, арахіс, грэцкія арэхі, гарох, фасолу, моркву, аўсянку, рыс, грэчку, морнапродукты — усё яны ўтрымліваюць цынк, недахоп якога негатыўна адбіваецца на рабоце прастаты.

● Аліўкавы алей, броклі, шпінат, салату — гэта крыніцы вітаміну Е, які адгрывае важную ролю ў рабоце палавых органаў і нармалізуе мышчанаў дзейнасць, у тым ліку стымулюе мышцы прастаты.

● Памідоры — у іх прысутнічае раслінны фарбавальнік лікапен, які істотна змяншае рызыку развіцця раку прастаты.

● Зялёная гарбата. Прысутныя ў ёй поліфенолы затрымліваюць рост ракавых клетак у прастаце.